

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Aruanne

(vastavalt määruse (EL) nr 806/2014 artikli 92 lõikele 4)

eelarveaastal 2019 tekkinud tingimuslike kohustuste kohta, mis tulenevad Ühtse Kriisilahendusnõukogu, nõukogu või komisjoni tegevusest määruses (EL) nr 806/2014 sätestatud ülesannete täitmisel

Koos Ühtse Kriisilahendusnõukogu, komisjoni ja nõukogu vastustega

Lühidalt aruandest

Ühtne kriisilahenduskord on ELi süsteem, mille abil hallatakse selles osalevate raskustes olevate pankade kriisilahendust, milles on keskne roll Ühtsel Kriisilahendusnõukogul (SRB). Muud peamised osalejad on komisjon, nõukogu ja liikmesriikide kriisilahendusasutused. SRB teeb järelevalvet ühtse kriisilahendusfondi üle, mida võib kasutada kriisilahenduse eesmärgil. Kontrollikojal on kohustus esitada igal aastal aruanne mistahes tekkivate tingimuslike kohustuste kohta.

Seni ei ole ühtset kriisilahendusfondi kasutatud, kuid esimese kriisilahenduse ja muude otsustega ning ühtsele kriisilahendusfondile tehtavate *ex ante* osamaksetega on seotud palju kohtumenetlusi. Eelarveaasta 2019 kohta teatas SRB tingimuslikest kohustustest, mis on seotud mõningate *ex ante* osamaksete vaidlustamisega kohtus, kuid mitte ühegi kriisilahendusotsusega. Me ei leidnud tõendeid, mis oleksid SRB hinnanguga vastuolus, kuid märgime, et järgmised, 2020. aastal tehtud kohtuotsused võivad hakata mõjutama ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavaid osamakseid.

Sisukord

	Punkt
Kokkuvõte	I–IX
Sissejuhatus	01–03
Auditi ulatus ja käsitusviis	04–12
Auditi ulatus	04–09
Auditi käsitusviis	10–12
Tähelepanekud	13–73
I osa. SRB tingimuslikud kohustused	13–64
Kriisilahendusotsustest ja kriisilahenduse mittekasutamise otsusest tulenevate kohtumenetlustega seotud tingimuslikud kohustused	16–36
Võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõttega seotud tingimuslikud kohustused	37–40
Tingimuslikud kohustused, mis tulenevad pankade osamaksetest ühtsesse kriisilahendusfondi	41–57
Halduskulude osamaksetega seotud tingimuslikud kohustused	58–60
Muud kohtumenetlused ja lisateave	61–64
II osa. Komisjoni tingimuslikud kohustused	65–70
III osa. Nõukogu tingimuslikud kohustused	71–73
Järeldused ja soovitused	74–78
Lisad	
I lisa. Euroopa Liidu Kohus ja kättesaadavad õiguskaitsevahendid ELi institutsioonide, organite ja asutuste otsuste vastu	
II lisa. Eelmise aasta soovituste põhjal võetud meetmed	

Akronüümid ja lühendid

Ühtse Kriisilahendusnõukogu vastus

Komisjoni vastus

Nõukogu vastus

Auditirühm

Kokkuvõte

I Ühtne kriisilahenduskord on ELi süsteem, millega juhitakse maksejõuetute või tõenäoliselt maksejõuetuks jäävate euroala ja osalevate liikmesriikide pankade kriisilahendust. Peamine osaleja selles on Ühtne Kriisilahendusnõukogu (SRB), mis on Brüsselis asuv ELi asutus. SRB haldab ühtset kriisilahendusfondi, mida võib kasutada pankade kriisilahenduse toetamiseks. Kriisilahendusprotsessi teised peamised osalejad on Euroopa Komisjon, Euroopa Liidu Nõukogu ja liikmesriikide kriisilahendusasutused.

II Meil on kohustus anda igal aastal aru SRB, komisjoni ja nõukogu tingimuslikest kohustustest, mis tekivad nende kriisilahendusülesannete täitmisel. Tingimuslikud kohustused ja eraldised kajastavad neid institutsioone ohustavaid finantsriske. Praktikas tuleb avalikustada tingimuslik kohustus või kajastada eraldis, kui ressursside vähenemise võimalust ei hinnata vähetõenäoliseks.

III 2020. aasta 15. juuni seisuga oli nii ELi kohtutes kui ka liikmesriikide tasandil Ühtse Kriisilahendusnõukogu ja komisjoni (kuid mitte nõukogu) vastu algatatud palju kohtumenetlusi seoses nende kriisilahendusülesannetega. ELi kohtutes oli pooleli 104 kohtumenetlust, mis olid seotud kriisilahendusotsuste ja kriisilahendust mittehõlmavate otsustega, 7 kohtuasja olid seotud võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõttega ja 23 kohtuasja ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavate *ex ante* osamaksetega. Lisaks teatati SRB-le 2112 kohtuasjast liikmesriikide tasandil. Meie audit hõlmas SRB ja komisjoni vastu algatatud kohtuvaidluste dokumentide valimi ning liikmesriikides toimunud menetlusi käsitlevate esitiskirjade läbivaatamist.

IV Enamik ELi tasandil toimunud kohtuasju on seotud Banco Popular Españaoli kriisilahendusega 2017. aastal. Hagejad taotlevad SRB kriisilahendusskeemi ja komisjoni heakskiitva otsuse tühistamist. Lisaks on mõned hagejad esitanud õigusvastasuse väiteid õigusliku raamistiku kohta ja kahjunõudeid ELi vastu. Liikmesriikide kohtutele esitati üle tuhande Banco Popular Españaoli kriisilahenduse vastase kohtuasja. Lisaks on ELi kohtutele esitatud kokku kolm hagi SRB kriisilahenduse mittekasutamise otsuse tühistamiseks kahe ABLV panga ja PNB Banka suhtes.

V Ühtne Kriisilahendusnõukogu otsustas tingimuslikke kohustusi mitte avalikustada ühelgi punktis IV kirjeldatud juhul, kuna ta hindas seonduva riski vähetõenäoliseks. Märgime, et kohtuasjade hindamine on olemuslikult subjektiivne, kuna see põhineb eksperdiarvamusel. Lisaks on praeguses etapis keeruline prognoosida nende kohtumenetluste tulemusi, kuna puudub sellealane kohtupraktika. Me ei leidnud siiski tõendeid SRB hinnangu vaidlustamiseks.

VI Pärast Banco Popular Español S.A. kriisilahendust viis SRB läbi menetluse võimaliku hüvitise maksmiseks aktsionäridele ja võlausaldajatele, kellel võis selline õigus tekkida vastavalt võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõttele. 2020. aasta märtsis jõudis SRB järeldusele, et ükski mõjutatud võlausaldaja ei olnud halvemas olukorras kui ta oleks olnud riigisiseses maksejõuetusmenetluses, ning otsustas seetõttu aktsionäridele ja võlausaldajatele hüvitist mitte määrata. Selle otsuse peale esitati ELi kohtutele SRB lõpliku raamatupidamise aastaaruande allkirjastamise ajal seitse hagi. SRB ei olnud nendega seotud riski veel hinnanud ja seega ei avalikustanud nendega seotud tingimuslikke kohustusi.

VII SRB kogub liikmesriikide kriisilahendusametite kaudu *ex ante* osamakseid ühtsesse kriisilahendusfondi. 2020. aasta juuni seisuga oli ühtsesse kriisilahendusfondi *ex ante* osamakseid käsitlevate otsuste vastu esitatud 23 kaebust. SRB on avalikustanud 186 miljoni euro väärtuses tingimuslikke kohustusi, mis on seotud *ex ante* osamaksete otsuseid puudutavate ELi tasandi kohtumenetlustega, ja veel 1,861 miljardi euro väärtuses tingimuslikke kohustusi, mis on seotud teatiseid puudutavate liikmesriikide tasandi kohtumenetlustega. Järeldame, et SRB tegi mõistlikke jõupingutusi, et hinnata iga kohtuasja puudutavat riski eraldi ja avalikustada seotud tingimuslikud kohustused. Märkime siiski, et ühes hiljutises kohtuotsuses, mis ei ole veel jõustunud, leidis Üldkohus, et *ex ante* osamakseid käsitlev õigusraamistik on osaliselt õigusvastane. Seetõttu leidis ta, et SRB ei saanud oma otsust piisavalt põhjendada. Lisaks tuleneb hiljutisest kohtupraktikast selgelt, et ainult ELi kohtud saavad otsustada *ex ante* osamakseid käsitlevate SRB otsuste kehtivuse üle. Seega on väga vähe tõenäoline, et ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavate *ex ante* osamaksete suhtes algatatud liikmesriikides toimuvate kohtumenetlustega kaasneks riske.

VIII Ka komisjoni vastu – nii eraldi kui ka koos SRBga – on ELi kohtutes alustatud Banco Popular Español S.A. kriisilahendusega seotud kohtumenetlusi. Ta ei ole tingimuslikke kohustusi avalikustanud, sest komisjoni hinnangul puudusid tal kohustused, mis võiksid tõenäoliselt põhjustada ressursside vähenemist. Me ei leidnud komisjoni hinnangule vastukäivaid tõendeid. Nõukogu ei osale üheski selle kriisilahendusülesannetega seotud õigusvaidluses ega ole seetõttu avalikustanud ühtki tingimuslikku kohustust.

IX Järeldame, et SRB ja komisjon tegid mõistlikke jõupingutusi tingimuslike kohustuste avalikustamiseks, kui neil oli selleks põhjust. Eelkõige parandas SRB raamatupidamise esitusviisi seoses kohtuasjadega, mis on seotud ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavate *ex ante* osamaksetega. Märkime, et SRB ei olnud hinnanud mõningaid uusi kohtuasju, kuna need esitati alles 2020. aasta mais ja juunis. Soovitame 2020. aasta raamatupidamise aastaaruandes arvesse võtta nii uusi kohtuotsuseid kui ka uut kohtupraktikat. Kuna leidsime, et SRB raamatupidamises ei ole arvesse võetud kõiki kohtuasju, soovitame tal võtta arvesse ka kättesaadavat teavet kriisilahendusotsuste vaidlustamise menetluste kohta liikmesriikide tasandil.

Sissejuhatus

01 Määrusega (EL) nr 806/2014 (ühtse kriisilahenduskorra määrus) loodi ühtne kriisilahenduskord, mis on ELi pangandusliidu teine tugisammas. Ühtse kriisilahenduskorra eesmärk on juhtida maksejõuetute või tõenäoliselt maksejõuetuks jäävate pankade kriisilahendust, et minimeerida mõju reaalmajandusele ja riigi raha kasutamist. Ühtne Kriisilahendusnõukogu (SRB) on selle mehhanismi peamine osaleja ning euroala ja osalevate liikmesriikide kõigi oluliste pankade¹ ja vähem oluliste piiriüleste pangandusgruppide² kriisilahendusasutus. SRB alustas sõltumatu asutusena tegevust 1. jaanuaril 2015 ja tegutseb täielike kriisilahendusvolitustega alates 1. jaanuarist 2016.

02 Konkreetse panga suhtes kriisilahendusmenetluse algatamise otsuse tegemise protsessis osalevad SRB ja Euroopa Komisjon. Võidakse kaasata ka Euroopa Keskpank (EKP) ja Euroopa Liidu Nõukogu³. Teatavatel tingimustel võib kriisilahenduse toetamiseks kasutada ühtset kriisilahendusfondi (SRF, vt punkt 41). SRBd ja ühtset kriisilahendusfondi rahastab täies mahus pangandussektor.

03 Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 92 lõikes 4 on sätestatud, et kontrollikoda koostab aruande, milles käsitletakse tingimuslikke kohustusi (kas SRB-le, nõukogule, komisjonile või teistele), mis tulenevad SRB, nõukogu või komisjoni tegevusest nimetatud määruses sätestatud ülesannete täitmisel. Kontrollikoda võib nõuda oma ülesannete täitmiseks⁴ nendelt asutustelt vajalikku teavet.

¹ Käesolevas aruandes tähistab mõiste „pank“ ühtse kriisilahenduskorra määruse artiklis 2 loetletud ettevõtjaid.

² Nimekiri pankadest, mille kriisilahenduse eest vastutab SRB, asub järgmisel aadressil: <https://srb.europa.eu/en/content/banks-within-remit-srm-and-srb>.

³ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikkel 18.

⁴ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 92 lõige 8.

Auditi ulatus ja käsitusviis

Auditi ulatus

04 Käesolevas auditiaruandes käsitletakse ainult tingimuslikke kohustusi, mis tulenevad SRB, nõukogu ja komisjoni tegevusest ühtse kriisilahenduskorra määruuses sätestatud ülesannete täitmisel⁵. SRB puhul võtab kontrollikoda käesolevas aruandes arvesse kõiki võimalikke tingimuslikke kohustusi. Audit hõlmab eelarveaastat 2019. Lisaks 2019. aastal tekkinud tingimuslikele kohustustele peab peaarvepidaja võtma arvesse kogu asjakohast teavet, mis on saadud lõpliku raamatupidamise aastaaruande esitamise kuupäeva seisuga⁶. See võib tähendada korrigeerimise või täiendava avalikustamise vajalikkust, et esitada raamatupidamise aastaaruanne tõeselt ja õiglaselt, ning see võib sisaldada teavet, mis on saadud 2020. aasta jooksul. 2019. aasta raamatupidamise aastaaruanded esitati järgnevalt:

- Ühtne Kriisilahendusnõukogu 15. juunil 2020;
- Euroopa Komisjon 18. juunil 2020;
- Euroopa Liidu Nõukogu 28. mail 2020.

05 Kontrollikoda auditeeris ka Euroopa Komisjoni ja nõukogu⁷ ning SRB⁸ raamatupidamise aastaaruandeid eelarveaasta 2019 kohta, mida kajastatakse teistes aruannetes.

06 Tingimuslikud kohustused tuleb avalikustada raamatupidamise aastaaruandes ja need on määratletud ELi raamatupidamiseeskirjas nr 10, mis põhineb rahvusvahelisel avaliku sektori raamatupidamisstandardil nr 19, milles käsitletakse eraldi, tingimuslikke varasid ja tingimuslikke kohustusi (vt [1. selgitus](#)). Sisuliselt kajastavad tingimuslikud kohustused ja eraldised üksust ohustavat finantsriski.

⁵ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 92 lõige 4.

⁶ Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/715 (ELT L 122, 10.5.2019, lk 1) artikli 98 lõige 4.

⁷ Euroopa Kontrollikoja aastaaruanded eelarveaasta 2019 kohta.

⁸ Aastaaruanne ELi asutuste eelarveaasta 2019 kohta, punkt 54.

1. selgitus. Tingimusliku kohustuse määratlus

Tingimuslik kohustus on:

võimalik möödunud sündmusest tekkinud kohustus, mille olemasolu kinnitab vaid ühe või mitme ebakindla tulevikusündmuse toimumine või mittetoimumine, mis ei ole täielikult Euroopa Liidu kontrolli all,

või olemasolev möödunud sündmustest tekkinud kohustus, mida ei ole kajastatud, sest ei ole tõenäoline, et kohustuse arveldamiseks tuleb loovutada majanduslikku kasu või tootlust sisaldavaid ressursse, või kuna kohustuse summat ei saa piisava usaldusväärsusega mõõta.

07 Et teha kindlaks, kas tingimuslik kohustus tuleb avalikustada või eraldist kajastada, tuleb hinnata ressursside vähenemise tõenäosust. Kui tulevane ressursside vähenemine on

- kindel, tuleb kajastada kohustus;
- tõenäoline, tuleb kajastada eraldis;
- võimalik, tuleb avalikustada tingimuslik kohustus;
- vähettõenäoline, ei ole avalikustamist vaja.

08 SRB, komisjon ja nõukogu on neid tõenäosusi täpsustanud oma vastavates raamatupidamiseeskirjades. Kooskõlas turutavadega andsid SRB ja nõukogu hinnangule „vähettõenäoline“ määratluse, et tõenäosus on alla 10%, ja seega hinnangule „võimalik“ määratluse, et tõenäosus jääb vahemikku 10–50% (vt [tabel 1](#)). Komisjoni määratluse kohaselt tähendab „vähettõenäoline“, et tõenäosus on alla 20%, ja seega tähendab „võimalik“, et tõenäosus jääb vahemikku 20–50%.

Tabel 1. Asjaomaste ELi asutuste kasutatav tõenäosuse määratlus

ELi asutus	Vähettõenäoline	Võimalik	Tõenäoline	Kindel
SRB	< 10%	≥ 10% kuni ≤ 50%	> 50% kuni < 100%	100%
Komisjon	< 20%	≥ 20% kuni ≤ 50%	> 50% kuni < 100%	100%
Nõukogu	< 10%	≥ 10% kuni ≤ 50%	> 50% kuni < 100%	100%

Allikas: SRB, komisjoni ja nõukogu raamatupidamiskord.

09 ELi raamatupidamiseeskirja nr 10 kohaselt tuleb iga tingimusliku kohustuse liigi kohta avalikustada järgmine teave:

- tingimusliku kohustuse olemuse lühikirjeldus;
- hinnang selle finantsmõju kohta;
- võimalike väljamaksete summa ja ajaga seotud ebakindlad asjaolud ning
- tagasimaksete tõenäosus.

Auditi käsitlusviis

10 15. juuni 2020. aasta seisuga oli SRB ja komisjoni vastu pooleli kohtumenetlusi seoses nende ühtse kriisilahenduskorra määruses sätestatud ülesannetega (vt [tabel 2](#)). Nõukogu vastu alustatud pooleliolevaid kohtumenetlusi ei olnud. 2019. eelarveaasta kohta avalikustas SRB tingimuslikud kohustused summas 2,047 miljardit eurot, kuid komisjon tingimuslikke kohustusi ei avalikustanud. Avalikustatud tingimuslikud kohustused on kõik seotud *ex ante* osamaksetega ühtsesse kriisilahendusfondi. Tingimuslike kohustuste auditeerimiseks koostasime valimi 21-st ELi kohtutes pooleliolevast kohtuasjast ja vaatasime läbi asjakohased toimikud.

Tabel 2. SRB ja/või komisjoni vastu alustatud kohtumenetlused seoses nende ühtse kriisilahenduskorra määrmises sätestatud ülesannetega (15. juuni 2020)

Kohtuasja teema	ELi kohtutes	Liikmesriikide kohtutes või haldusmenetlustes	Aruande punktid
BPE kriisilahendus	104	1 455	19–31 ; 67–68
ABLV panga ja PNB Banka kriisilahendusest loobumise otsus	3	–	32–36
BPE võlausaldajate võrdse kohtlemise otsus	7	–	37–40
<i>Ex ante</i> osamaksed	23	657	41–57 ; 70
Halduskulude osamaksed	0	–	58–60
Muud asjaolud	2	0	61–64
Kokku	139	2 112	

Allikas: Euroopa Kontrollikoda SRB ja komisjoni andmete põhjal; üksikasjade kohta vt asjakohast peatükki; tabel ei hõlma juhtumeid, mille puhul taotletakse üksnes juurdepääsu dokumentidele.

11 Lisaks kohtuasjade valimile koosnes auditi tõendusmaterjal teabest, mis koguti töötajatega tehtud intervjuude käigus ning vaadates muu hulgas läbi SRB, komisjoni ja nõukogu dokumendid ning institutsiooniväliste juristide ja mõningate liikmesriikide kriisilahendusasutuste esitiskirjad, samuti avalikult kättesaadavad andmed. Lisaks vaatasime läbi SRB erasektori välisaudiitori dokumendid (vt [2. selgitus](#)).

2. selgitus. SRB erasektori välisaudiitor

Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2019/715 artikli 104 lõike 1 põhjal kontrollib SRB raamatupidamise aastaaruannet erasektori välisaudiitor. Nagu nõutakse ELi toimimise lepingu artikli 287 lõikega 1, arvestab kontrollikoda erasektori välisaudiitori audititööd liidu asutuse kohta iga-aastase eriaruande koostamisel.

12 Aluslepingu, ühtse kriisilahenduskorra määruse ja finantsmäärusega meile antud õiguste kohaselt peavad SRB, komisjon ja nõukogu esitama meile kogu teabe ja kõik dokumendid, mida me oma ülesannete täitmiseks asjakohaseks peame⁹. SRB ja komisjon esitasid nõutud dokumendid turvaliste virtuaalsete turvaruumide ja kaugjuurdepääsuplatvormide kaudu.

⁹ Vt ELi toimimise lepingu artikli 287 lõige 3, ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 92 lõige 8 ja finantsmääruse artikli 257 lõige 1.

Tähelepanekud

I osa. SRB tingimuslikud kohustused

13 SRB raamatupidamise aastaaruandel on kaks osa (vt [joonis 1](#)). I osas kajastatakse SRB igapäevaseid toiminguid. Neid rahastatakse kõigi pankade tasutavatest igaaastastest halduskulude osamaksetest. Osamakseid kasutatakse SRB haldamiseks ja tegevuseks. II osas käsitletakse SRB hallatavat ühtset kriisilahendusfondi. Ühtset kriisilahendusfondi rahastavad pangad igaaastaste *ex ante* osamaksete kaudu, kuni fond saavutab sihttaseme (vt [10. selgitus](#)). Lisaks võib SRB teatavatel juhtudel koguda *ex post* osamakseid. Vajaduse korral võib ühtse kriisilahendusfondi rahalisi vahendeid kasutada selleks, et toetada kriisilahendust erivahendite abil, kui on täidetud mitu tingimust¹⁰.

Joonis 1. Ühtse Kriisilahendusnõukogu eelarve

	I osa	II osa
	TEGEVUS	ÜHTNE KRIISILAHENDUSFOND
 RAHASTAMINE	Halduskulude osamaksed	<i>Ex ante</i> osamaksed
 KULUD	SRB personal, ruumid, tegevus	Kriisilahenduse rahastamine*

Allikas: Euroopa Kontrollikoda määruse (EL) nr 806/2014 põhjal; *kehtivad teatavad piirangud.

14 SRB peaarvepidaja kinnitas eelarveaasta 2019 raamatupidamise aastaaruande kohta koostatud esitiskirjas, et kõik ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 92 lõikes 4 loetletud tingimuslikud kohustused on avalikustatud. Oma aruandes SRB 2019. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta märkis erasektori välisaudiitor, et tal on piisav kindlus tingimuslike kohustuste osas. Lisaks rõhutas ta avalikustatud tingimuslike kohustusi asjaolu rõhutavas punktis.

¹⁰ Vt ühtse kriisilahenduskorra määruse artikkel 76.

15 Järgmistes punktides esitatakse SRB avalikustatud tingimuslikud kohustused ja võimalike tingimuslike kohustustega seotud küsimused.

Kriisilahendusotsustest ja kriisilahenduse mittekasutamise otsusest tulenevate kohtumenetlustega seotud tingimuslikud kohustused

16 Esimene ja seni ainus ELi tasandi kriisilahendus, mis puudutas panka Banco Popular Español S.A. (BPE), toimus 7. juunil 2017. SRB ja komisjoni vastu on alustatud mitu kohtumenetlust, mis puudutavad esimest kriisilahendusotsust ja SRB hilisemaid otsuseid mitte alustada kahe ABLV panga ja PNB Banka suhtes kriisilahendusmenetlust (vt [tabel 3](#)).

Tabel 3. SRB ja komisjoni vastu Euroopa Liidu Kohtus alustatud kohtumenetlused seisuga 15. juuni 2020

Kohtuasja teema	SRBd ja komisjoni hõlmavate kohtuasjade arv	Üksnes SRBd hõlmavate kohtuasjade arv	Üksnes komisjoni hõlmavate kohtuasjade arv	Kokku
Kriisilahendusotsus Banco Popular Español S. A. kohta	25	78	1	104
Otsus ABLV Bank AS ja ABLV Bank Luxembourg kohta	0	2	0	2
AS PNB Banka	0	1	0	1
KOKKU	25	81	1	107

Allikas: Euroopa Kontrollikoda SRB andmete põhjal; tabel ei hõlma kohtuasju, mille puhul taotletakse üksnes juurdepääsu dokumentidele, ega NCWO protsessiga seotud kohtuasju.

17 Kuna järgmistes punktides viidatakse kohtumenetlustele Euroopa Liidu Kohtus, on oluline meelde tuletada Euroopa Liidu Kohtu töökorraldust ning olemasolevaid õiguskaitsevahendeid ELi institutsioonide, organite ja asutuste otsuste vastu (üksikasjad on esitatud [l lisas](#)). Euroopa Liidu Kohus koosneb kahest kohtust: Euroopa Kohtust ja Üldkohtust. Füüsilistel ja juriidilistel isikutel on võimalik kasutada ELi institutsioonide, organite ja asutuste otsuste vastu järgnevaid õiguskaitsevahendeid:

- tühistamishagi¹¹ kahe kuu jooksul alates isikule adresseeritud või teda otseselt ja isiklikult puudutava õiguslikult siduva otsuse vastuvõtmisest;
- kahju hüvitamise hagi¹² viie aasta jooksul, kui hagejad tõendavad, et institutsioon on piisavalt selgelt rikkunud üksikisikutele õigusi andvat õigusnormi, et hagejale on tegelikult tekitatud kahju, ning et on olemas otsene põhjuslik seos õigusvastase teo ja kahju vahel;
- Õigusvastasuse väite¹³ õigusnormi õiguspärasuse kohta saab esitada üksnes täiendava väitena, näiteks tühistamishagi raames.

18 Kuni 2019. aasta lõpuni saadud andmete põhjal oli Euroopa Kohtu menetluste keskmine kestus 14,4 kuud¹⁴. Üldkohtu menetluste keskmine kestus vähenes 16,9 kuuni võrreldes 20 kuuga eelmisel aastal¹⁵. Valdav osa BPEga seotud hagidest esitati 2017. aasta suvel, kuid enamiku näidiskohtuasjade menetlemine on veel pooleli. See tuleneb kohtuasjade keerukusest, õigusraamistiku uudsusest, väidete arvust, kirjaliku teabevahetuse pikkusest ja COVID-19 pandeemiast alates 2020. aasta märtsist (vt [3. selgitus](#)).

¹¹ ELTLi artikkel 263.

¹² ELTLi artiklid 268 ja 340.

¹³ ELTLi artikkel 277.

¹⁴ Euroopa Liidu Kohus: 2019. aasta aastaaruanne, lk 26.

¹⁵ Euroopa Liidu Kohus: 2018. aasta aastaaruanne, lk 18.

3. selgitus. COVID-19 mõju käimasolevatele menetlustele

COVID-19 pandeemia puhkemise tõttu on nii Euroopa Kohus kui ka Üldkohus olnud alates 2020. aasta märtsist kohustatud muutma oma töökorraldust, sh eelkõige:

- poolte seisukohtade või märkuste esitamise teatavate tähtaegade pikendamine menetluse kirjalikus etapis (kuni 31. augustini 2020);
- kohtuistungite korraldamise peatamine Euroopa Kohtus 16. märtsist 2020 kuni 25. maini 2020 ja Üldkohtus kuni 11. juunini 2020.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda Euroopa Liidu Kohtu andmete põhjal¹⁶.

Kriisilahendusotsuse kohta esitatud hagi

19 7. juunil 2017 võttis SRB vastu BPE kriisilahenduskeemi ja komisjon kinnitas selle. BPE hinnati maksejõuetuks või tõenäoliselt maksejõuetuks jäävaks. SRB järeldas, et ei olnud mõistlik eeldada, et mõni alternatiivne erasektori meede võiks ära hoida BPE maksejõuetuse ja et kriisilahendus on avalikkuse huvides. Selles nähti ette kapitaliinstrumentide allahindamine ja konverteerimine ning panga müümine ühe euro eest (vt [4. selgitus](#)).

¹⁶ Euroopa Liidu Kohus: COVID-19 teave – pooled [Euroopa Kohtus](#) ja pooled [Üldkohtus](#) 15. juulil 2020.

4. selgitus. Banco Popular Español S.A. kohta tehtud SRB kriisilahendusotsuse põhielementide kokkuvõte

- 1) Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 21 kohane kapitaliinstrumentide allahindamine ja konverteerimine (4,13 miljardit eurot):
 - aktsiakapital: 2,098 miljardit eurot;
 - täiendavad esimese taseme omavahendite instrumendid: 1,347 miljardit eurot;
 - teise taseme omavahendite instrumendid: 685 miljonit eurot.
- 2) Ettevõtte võõrandamine Banco Santander S.A.-le ühe euro eest vastavalt ühtse kriisilahenduskorra määruse artiklile 24.

Allikas: Ühtse Kriisilahendusnõukogu 7. juuni 2017. aasta otsus (SRB/EES/2017/08).

Märkus: esimese taseme omavahendite instrumendid koosnevad tavaliselt muu hulgas omakapitalist ja jaotamata kasumist; teise taseme omavahendite instrumentide hulka võivad kuuluda hübriidkapitaliinstrumendid, allutatud laenud ja reservid.

20 2020. aasta juuni lõpu seisuga oli kriisilahenduskeemi vastuvõtmist käsitlevate otsustega seotud 101 kohtuasjast 24 puhul lisaks kriisilahendusotsuse tühistamisele taotletud ka väidetava kahju hüvitamist. 101 kohtuasjast 13 puhul taotleti ainult väidetavalt kantud kahju hüvitamist. Neist viis tunnistati Üldkohtu poolt vastuvõetamatuks¹⁷ ja kaks osaliselt vastuvõetamatuks¹⁸. Kuna enamik hagejaid esitas tühistamishagi, esitasid nad selle kahe kuu jooksul alates kriisilahendusotsuse avaldamisest.

21 Arvestades BPE kriisilahendusega seotud kohtuasjade ja sarnaste väidete arvu ja keerukust, tegi Üldkohus kindlaks ja valis kuus näidiskohtuasja teise vooru, mis hõlmab kirjalikku menetlust ja kohtuistungil suuliste seisukohtade ärakuulamist¹⁹. Nendest kuuest menetlusest kahes on ainus kostja SRB ja ühes komisjon ning ülejäänud kolmes menetluses on kostjad nii SRB kui ka komisjon. Üldkohus on kõigi ülejäänud kohtuasjade menetluse peatanud, kuni nendes kuues näidiskohtuasjas kuulutatakse lõplik otsus. Üldkohus tegi 24. oktoobril 2019 otsuse esimese näidiskohtuasja kohta ja

¹⁷ Kohtuasjad T-473/17, T-522/17, T-557/17, T-618/17 ja C-731/17P.

¹⁸ Kohtuasjad T-553/17 ja T-555/17.

¹⁹ SRB 2018. aasta aastaaruanne, punkt 5.4.1.

tunnistas selle vastuvõetamatuks (vt [5. selgitus](#))²⁰. Hagejad esitasid selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse²¹.

5. selgitus. Üldkohus peab esimest näidiskohtuasja vastuvõetamatuks

Üldkohus jättis rahuldamata ühe võlakirjaomaniku esitatud hagi muu hulgas BPE kriisilahenduse otsuse osaliseks tühistamiseks põhjendusel, et teatavate teise taseme omavahendite instrumentide konverteerimise tühistamine muudaks kriisilahenduse otsuse sisu.

Lisaks nõudis hageja BPE kriisilahenduse otsusega määratud teise taseme omavahendite instrumentide konverteerimisega tekitatud kahju hüvitamist. Kirjalikus menetluses märkis hageja, et kahju hüvitamise nõuet ei tule pidada SRB lepinguvälise vastutuse hagiks, vaid ELTLi artiklil 266 põhinevaks hagiks. See artikkel kohustab institutsiooni, kelle õigusakt on tunnistatud tühiseks, võtma vajalikud meetmed Euroopa Kohtu otsuse täitmiseks. Hageja soovis veel rahalise hüvitise maksmist juhul, kui enam ei ole võimalik taastada BPE kriisilahendusele eelnenud olukorda. ELTLi artiklil 266 põhinev kahju hüvitamise nõue sõltub siiski vaidlustatud otsuse (BPE kriisilahenduse otsus) tühistamisest, mida hageja ei saavutanud. Hüvitistaotlus jäeti sellisel kujul rahuldamata.

22 Kriisilahendus peab põhinema maksejõuetu või tõenäoliselt maksejõuetuks jääva panga hindamisel. Kuna kriisilahendus võib lühikese aja jooksul muutuda kiireloomulikuks, nähakse õigusraamistikus ette esialgse hindamise kasutamine²². BPE kriisilahenduskeem põhines sellisel esialgsel hindamisel. Kuigi ühtse kriisilahenduskorra määruses on ette nähtud, et esialgne hindamine asendatakse või seda täiendatakse võimalikult kiiresti lõpliku järelhindamisega, teatas SRB, et ta ei nõua sõltumatult hindajalt BPE varade puhasväärtuse lõplikku järelhindamist. Hagejad on selle otsuse vaidlustanud (vt [6. selgitus](#)).

²⁰ Üldkohtu 24. oktoobri 2019. aasta otsuse suhtes kohtuasjas T-557/17.

²¹ Kohtuasi C-947/19 P, esitatud 28. veebruaril 2020.

²² Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõige 10.

6. selgitus. Lõplikul järelhindamisel põhinev hüvitis puudub

Mõned hagejad esitasid Üldkohtule selle SRB otsuse tühistamiseks hagid. Üldkohus tegi juba määruse kahes kohtuasjas²³, jättes hagid vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata, kuna otsus ei puudutanud hagejaid otseselt ja isiklikult. Lisaks kinnitati määrustes, et lõplik järelhindamise tulemusel ei tohi määrata hüvitist aktsionäridele ja võlakirjaomanikele²⁴ juhul, kui kriisilahendusvahendina on kasutatud ettevõtte võõrandamist. Üldkohtu otsused on Euroopa Kohtusse edasi kaevatud²⁵.

23 Mõned hagejad väidavad, et kui SRB või komisjoni otsus tühistatakse, on neil õigus hüvitisele. ELi kohtupraktikas on aga tühistamishagil ja kahju hüvitamise hagil erinev eesmärk. Seetõttu ei näi need hagiavaldused kaasa toovat muid tingimuslikke kohustusi kui kohtukulud.

24 SRB 2019. aasta lõplikus raamatupidamise aastaaruandes hindas asutuse õigusteenistus, et BPED puudutavatest poolleiolevatest kohtuasjadest põhjustatud majandusressursside vähenemine on vähetõenäoline²⁶, ja seetõttu ei avalikustanud SRB tingimuslikke kohustusi. SRB õigustalitus tugines oma järelduses poolte esitatud argumentide hindamisele, võttes samas arvesse ka asjaomase õigusraamistiku uudsust ja keerukust ning asjakohase kohtupraktika puudumist.

25 Märkime, et BPE oli SRB esimene kriisilahendusjuhtum ning et kohtuasjade hindamine on olemuslikult subjektiivne, kuna see põhineb eksperdiarvamusel. Kuigi esitatud on mitu hagi, ei ole sisuliste väidete kohta seni kohtuotsuseid tehtud ja seetõttu puudub ELi tasandi kohtupraktika. Läbivaadatud audititõendite põhjal leidis kontrollikoda, et mõned hagejad väitsid, et liidu lepinguväliseks vastutuseks vajalikud tingimused on täidetud. Peale selle kinnitas SRB koosseisuväline õigusnõustaja meile, et kuigi ta peab vahendite väljavoolu ebatõenäoliseks, ei ole risk asjakohase kohtupraktika puudumist arvestades väike. Kuigi praeguses etapis on nende kohtumenetluste tulemust raske prognoosida, sest uue kriisilahenduse õigusraamistikuga on loodud keeruline, spetsiifiline ja uudne õigussüsteem, ei leidnud

²³ Kohtuasjad T-2/19 ja T-599/18.

²⁴ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõike 12 punkt a.

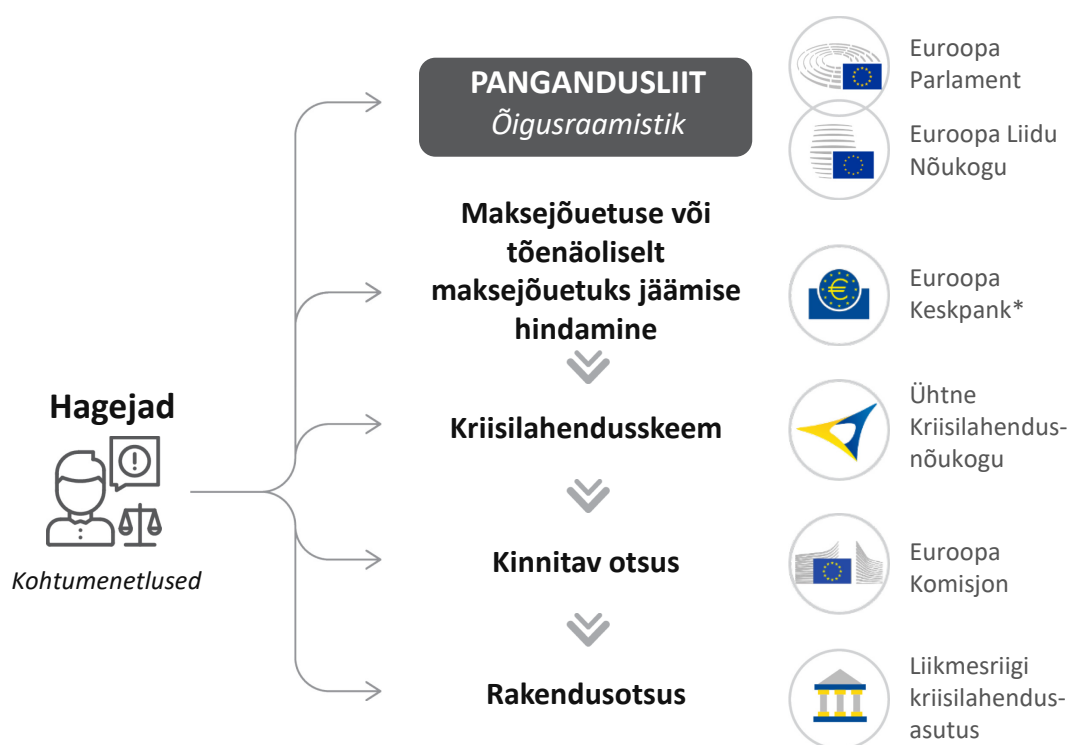
²⁵ Kohtuasjad C-874/19 P and C-934/19 P.

²⁶ SRB eelarveaasta 2019 lõplik raamatupidamise aastaaruanne, lk 36.

me uuritud auditimaterjali põhjal ühtki tõendit, mis oleks vastuolus SRB tehtud järeldusega.

26 Oma tühistamishagi ja/või kahju hüvitamise hagi raames on mõned hagejad esitanud ka õigusvastasust käsitlevaid väiteid (vt [joonis 2](#)). Nad väidavad, et BPE kriisilahenduse aluseks olev õigusraamistik, näiteks ühtse kriisilahenduskorra määruse sätteid, on vastuolus ELi toimimise lepingu ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga. Kui ELi kohtud esitatud väidetega nõustuvad, võib õigusraamistiku vaidlustatud sätet käsitada mittekohaldatavana.

Joonis 2. Kriisilahendusele eelnev otsustusprotsess ja pooleliolevad vaidlused

Allikas: Euroopa Kontrollikoda õigusraamistiku põhjal; * EKP ei kuulu selle auditi ulatusse; erandjuhtudel võib maksejõuetust või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämist hinnata ka SRB.

27 Lisaks esitati tühistamishagisid EKP otsuste kohta, et pangad on maksejõuetud või tõenäoliselt jäävad maksejõuetuks (vt [7. selgitus](#)), komisjoni heakskiitva otsuse kohta (vt [tabel 3](#) ja punkt [65](#)) ning Hispaania kriisilahendusasutuse Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria (FROB) rakendusotsuse kohta (vt punkt [29](#)).

7. selgitus. Otsuseid pankade maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta ei saa vaidlustada

EKP tingimuslikud kohustused ei kuulu käesoleva auditi ulatusse (vt punkt 04). Siiski väärrib märkimist, et Üldkohus käsitab otsuseid pankade maksejõuetuse või tõenäoliselt maksejõuetuks jäämise kohta²⁷ „ettevalmistavate meetmetena menetluses, mille tulemusena võib kriisilahendusnõukogu teha otsuse asjaomaste krediitiasutuste kriisilahenduse kohta, ja seega ei saa nende peale esitada tühistamishagi“²⁸. Lisaks leidis Üldkohus, et EKP-I „ei ole kriisilahenduskeemi vastuvõtmiseks ette nähtud korra raames mingit otsustusõigust“²⁹.

Nende määruste peale on esitatud apellatsioonkaebused Euroopa Kohtule³⁰.

Hagid kriisilahenduskeemi rakendusotsuse vastu

28 Ühtse kriisilahenduskorra määruses on sätestatud, et pärast kriisilahendusotsust ja teatavatel tingimustel peab SRB kompenseerima liikmesriigi kriisilahendusasutusele kahjuhüvitise, mida liikmesriigi kohus on kohustanud teda tasuma, vastavalt artikli 87 lõikes 4 sätestatud tingimustele. Seepärast on tähtis, et SRB oleks teadlik osalevates liikmesriikides menetluses olevatest kriisilahendusasutuste vastu esitatud kahju hüvitamise hagidest.

29 SRB vastuvõetud ja komisjoni kinnitatud kriisilahenduskeemi tuleb rakendada liikmesriikide tasandil. Seetõttu avaldas Hispaania kriisilahendusasutus (FROB) 7. juunil 2017 rakendusotsuse, kui komisjon oli BPE kriisilahenduskeemi kinnitanud³¹. FROBi otsuse peale esitati mitu vaiet ja vastutuse tuvastamise nõuet ning algatati mitu kohtumenetlust. Rakendusotsus põhineb riigisisel õigusel ja allub seetõttu riigisisesele kohtulikule kontrollile. FROB peab SRB-le igal kuul esitama aruande kriisilahenduskeemi rakendamise ja sellega seotud vaiete ja nõuete kohta³².

²⁷ Määruse (EL) nr 806/2014 artikli 18 lõige 1.

²⁸ Üldkohtu 6. mai 2019. aasta määrused kohtuasjades T-281/18 (punkt 36) ja T-283/18.

²⁹ *Ibidem*, punkt 34.

³⁰ 17. juulil 2019 kohtuasjades C-551/19 P ja C-552/19 P esitatud apellatsioonkaebused.

³¹ FROBi halduskomitee 7. juuni 2017. aasta otsus Banco Popular Español S.A. kohta: http://www.frob.es/en/Lists/Contenidos/Attachments/419/ProyectedAcuerdoreducido_EN_v1.pdf.

³² Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 28 lõike 1 punkt iii.

30 FROB sai 2020. aasta juuliks eespool nimetatud rakendusotsuse kohta 117 vaiet ja jättis need kõik rahuldamata või tunnistas vastuvõetamatuks. Lisaks sai FROB 1070 taotlust haldusmenetluse alustamise kohta seoses riigi lepinguvälise vastutusega Hispaania riigisisese õiguse alusel. Peale selle andsid hagejad FROBi vastu kohtusse 262 asja. Hispaania kõrgeim kohus (Audiencia Nacional) on siiski viimasena nimetatud kohtumenetlused peatanud, kuni Üldkohus võtab vastu otsuse kriisilahendusotsuse õiguspärasuse kohta. Kuus peatamisotsust on edasi kaevatud Hispaania ülemkohtusse, kes tunnistas vastuvõetamatuks viis kaebust, samas kui üks hageja loobus lõpuks teisest.

31 Märkime, et riigisisised menetlused sõltuvad suurel määral kriisilahenduskeemi kehtivusest ja komisjoni heakskiitvast otsusest. Seega tuleb eeldada, et SRB risk sõltub suurel määral ELi tasandi kohtuasjadega seotud riskist. Leidsime, et FROB andis SRB-le korrapäraselt teavet riigisiseste menetluste kohta. Siiski ei nõudnud SRB oma 2019. aasta raamatupidamise aastaaruande jaoks sellega seotud riskide hindamist ning peaarvepidajale ei esitatud kättesaadavat teavet lõpliku raamatupidamise aastaaruande koostamiseks. 2020. aasta oktoobris taotles SRB seonduva riski hindamist ja seda ka tehti.

Kriisilahendusest loobumise otsuse kohta esitatud hagid

32 Lisaks esimesele kriisilahendusotsusele teatas SRB 24. veebruaril 2018, et ta ei võta panga ABLV Bank AS ja tema tütarettevõtja ABLV Bank Luxembourg suhtes kriisilahendusmeetmeid, sest kriisilahendus ei teeniks avalikku huvi (vt [8. selgitus](#)). SRB lähtus oma otsustes EKP hinnangutest, mille kohaselt on pangad maksejõuetud või tõenäoliselt jäävad maksejõuetuks, sest nende likviidsus on märkimisväärselt vähenenud³³.

³³ ECB Failing or Likely to Fail assessment of ABLV Bank AS adopted by the ECB on 23 February.

8. selgitus. Avaliku huvi hindamine

Ühtse kriisilahenduskorra määruses on ette nähtud, et tavaolukorras tuleks pangad likvideerida tavalises maksejõuetusmenetluses. Erand on kriisilahendus, kui see on avaliku huvi seisukohast vajalik³⁴. Et kriisilahendus oleks avaliku huvi seisukohast vajalik, peab see olema vajalik kriisilahenduse eesmärkide saavutamiseks ja proportsionaalne. Avaliku huvi hindamise viib läbi SRB oma õigusraamistiku ja avaldatud lähenemisviisi alusel³⁵.

33 Mais 2018 teatati SRB-le kahest Üldkohtu kohtuasjast, milles vaidlustati SRB otsused mitte võtta kriisilahendusmeetmeid. Neist kohtuasjadest ühe menetlus on endiselt pooleli ja SRB hindas, et majandusressursside vähenemine on vähetõenäoline³⁶, ning seetõttu ei avalikustanud ta tingimuslikku kohustust. Teise hagi, mille esitasid ABLV Bank ASi aktsionärid, jättis Üldkohus vastuvõetamatuse tõttu menetlusesse võtmata³⁷ põhjendusel, et SRB vaidlustatud otsused ei puuduta otseselt hagejaid ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses³⁸. Üldkohtu määrus on praegu edasi kaevatud³⁹.

34 15. augustil 2019 kuulutas EKP AS PNB Banka maksejõuetuks või tõenäoliselt maksejõuetuks jäävaks. SRB nõustus EKP hinnanguga ja jõudis järeldusele, et panga maksejõuetust ei saa vältida järelevalve- või erasektori meetmetega. Sellele vaatamata järeldas SRB ka seda, et kriisilahendus ei ole avaliku huvi seisukohast vajalik. SRB järeldas eelkõige seda, et AS PNB Banka ei täitnud kriitilisi funktsioone ja tema maksejõuetusel ei olnud eeldatavasti märkimisväärset negatiivset mõju Läti või teiste liikmesriikide finantsstabiilsusele. SRB edastas otsuse Läti finants- ja kapitaliturgude komisjonile⁴⁰.

³⁴ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 18 lõige 5.

³⁵ Avaliku huvi hindamine: SRB lähenemisviis, 3. juuli 2019.

³⁶ SRB eelarveaasta 2019 lõplik raamatupidamise aastaaruanne, lk 37.

³⁷ 14. mai 2020. aasta määrus kohtuasjas T-282/18.

³⁸ *Ibidem*, punkt 46.

³⁹ Kohtuasi C-364/20 P.

⁴⁰ SRB 2019. aasta aastaaruanne, punkt 3.1.

35 SRB otsuse mitte võtta vastu PNB Banka kriisilahenduse skeemi vaidlustasid pank ja mõned selle aktsionärid liidetud kohtuasjas, mis on Üldkohtus pooleli. Üldkohus peatas juhtumi menetlemise, kuni Euroopa Kohus tegi otsuse ABLV kohtuasjas esitatud apellatsioonkaebuse kohta. SRB hindas, et sellest pooleliolevast kohtuasjast põhjustatud majandusressursside vähenemine on vähetõenäoline⁴¹, ning seetõttu ei avalikustanud ta tingimuslikku kohustust.

36 Leiame, et tingimuslikud kohustused ei ole eespool mainitud juhtudel vajalikud. Pealegi soovivad hagejad praegu ainult seda, et Üldkohus tühistaks SRB otsuse.

Võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõttega seotud tingimuslikud kohustused

37 Peamiste omandiõiguste tagamiseks⁴² nähakse ühtse kriisilahenduskorra määrusega ette, et ühegi võlausaldaja olukord ei tohi kriisilahendusmenetluse puhul kujuneda halvemaks kui tavalise maksejõuetusmenetluse puhul. Võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõtte⁴³ kohaselt peavad võlausaldajad, keda oleks tavalise maksejõuetusmenetluse puhul paremini koheldud, saada ühtsest kriisilahendusfondist hüvitist⁴⁴. Et hinnata võlausaldajate ja aktsionäride kohtlemist, tuleb läbi viia kohtlemise erinevuste hindamine (vt [9. selgitus](#)).

⁴¹ Ühtse Kriisilahendusnõukogu eelarveaasta 2019 lõplik raamatupidamise aastaaruanne, lk 37.

⁴² Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 17 lõige 1.

⁴³ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 15 lõike 1 punkt g.

⁴⁴ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 20 lõige 16 ja artikli 76 lõike 1 punkt e.

9. selgitus. Kohtlemise erinevuse hindamine

Kohtlemise erinevust kriisilahendusmenetluse korral hindab sõltumatu hindaja pärast kriisilahendust, et teha kindlaks, kas aktsionäridel ja võlausaldajatel, kelle suhtes on kriisilahendusmeetmed jõustunud, on õigus sellisele hüvitisele. Sellist hindamist nimetatakse sageli kolmandaks hindamiseks. Kohtlemise erinevuse hindamisel lähtutakse stsenaariumist, et kriisilahenduse alguskuupäeval oleks kriisilahenduse asemel asjaomase panga suhtes algatatud tavaline maksejõuetusmenetlus. Seejärel hinnatakse, kuidas selline stsenaarium oleks võlausaldajaid ja aktsionäre võrreldes kriisilahendusega mõjutanud.

Allikas: Euroopa Kontrollikoja analüüs ühtse kriisilahenduskorra määrase kohta.

38 SRB teatas 13. juunil 2018, et on saanud sõltumatult hindajalt (Deloitte) aruande kohtlemise erinevuse hindamise kohta BPE kriisilahendusmenetluses. Lähtudes hindamise tulemusest ja esialgsest järeldusest, et ühtki võlausaldajat ei oleks riigisisese maksejõuetusmenetluse puhul paremini koheldud, avaldas SRB 6. augustil 2018 teatise oma esialgse otsuse kohta mitte maksta hüvitist BPE kriisilahendusest mõjutatud aktsionäridele ja võlausaldajatele⁴⁵. SRB hinnangul on neid ligikaudu 300 000⁴⁶.

39 Seejärel käivitas SRB mõjutatud võlausaldajate ja aktsionäride ärakuulamisõiguse menetluse⁴⁷ (vt *joonis 3*). See võimaldas registreeritud pooltel või nende esindajatel esitada 6.–26. novembril 2018 kirjalikke märkusi esialgse otsuse kohta mitte maksta neile hüvitist ja selle aluseks olevate põhjuste kohta. Protsessi käigus sai SRB kõlblikelt võlausaldajatelt ja aktsionäridelt 2856 avaldust. 2020. aasta märtsis avaldas SRB oma lõpliku otsuse⁴⁸, milles märgiti, et kuna maksejõuetus oleks olnud kriisilahendusest kulukam, ei määratud BPE aktsionäridele ega võlausaldajatele hüvitist⁴⁹.

⁴⁵ SRB 2. augusti 2018. aasta teatis oma esialgse otsuse kohta, milles käsitletakse seda, kas aktsionäridele ja võlausaldajatele tuleb maksta hüvitist seoses Banco Popular Español S.A. kriisilahendusmeetmetega, ning ärakuulamisõiguse menetluse käivitamist (SRB/EES/2018/132).

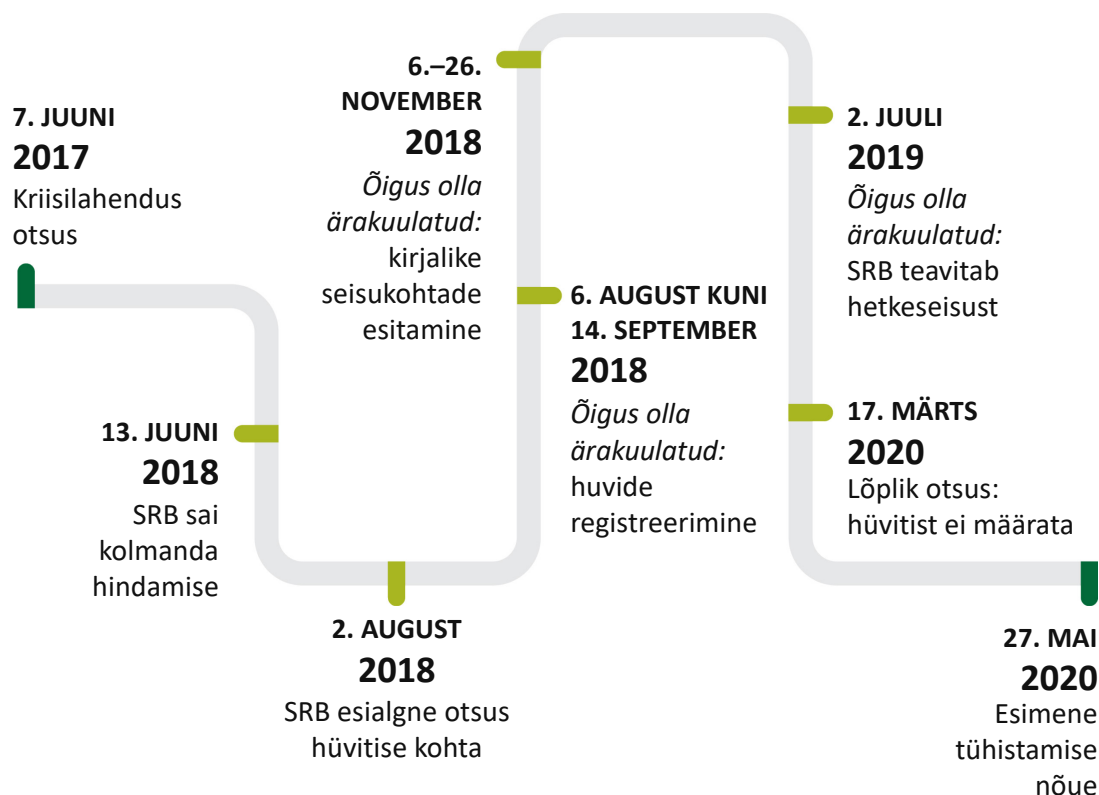
⁴⁶ SRB 2018. aasta aastaaruanne, joonealune märkus 16, lk 32.

⁴⁷ Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 41 lõike 2 punkt a.

⁴⁸ SRB 17. märtsi 2020. aasta otsus, milles käsitletakse seda, kas aktsionäridele ja võlausaldajatele tuleb maksta hüvitist seoses Banco Popular Español S.A. kriisilahendusmeetmetega.

⁴⁹ SRB 2019. aasta aastaaruanne, lk 32.

Joonis 3. Banco Popular Español S.A. võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõtte kohaldamise protsessi ajakava

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

40 Mitmed aktsionärid ja võlausaldajad on otsustanud taotleda SRB lõpliku otsuse tühistamist Üldkohtus. Nad esitasid 2020. aasta juuliks seitse hagi⁵⁰. Lisaks tühistamisele nõuab üks hageja ka kahju hüvitamist. Kui Üldkohus peaks tühistama SRB otsuse BPE aktsionäridele ja võlausaldajatele hüvitise mittemaksmise kohta, ei põhjustaks see automaatselt ressursside vähenemist, kuna selleks oleks vaja uut SRB otsust. Oma 2019. aasta aruandes ei avalikustanud SRB võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõttega seotud tingimuslikke kohustusi, väites, et ta hindab alles hiljuti esitatud hagisid, millest esimene tehti SRB-le teatavaks 27. mail 2020.

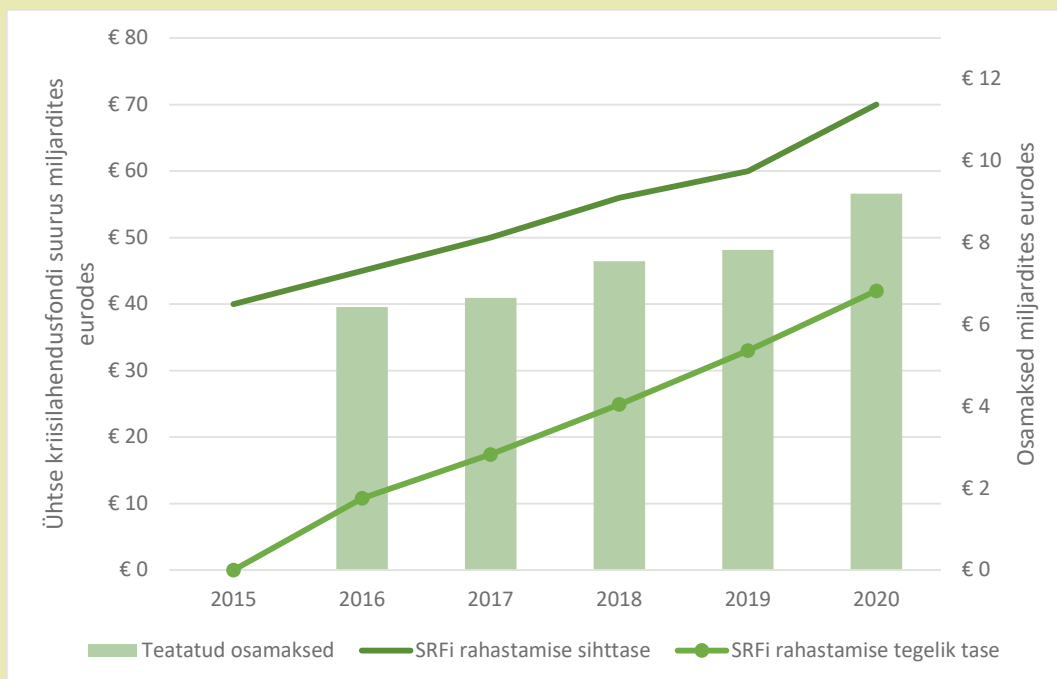
⁵⁰ Ühtse Kriisilahendusnõukogu eelarveaasta 2019 lõplik raamatupidamise aastaaruanne, lk 36.

Tingimuslikud kohustused, mis tulenevad pankade osamaksetest ühtsesse kriisilahendusfondi

41 Euroala pangad on õiguslikult kohustatud osalema ühtse kriisilahendusfondi rahastamises (vt [10. selgitus](#)).

10. selgitus. Ühtne kriisilahendusfond

Ühtse kriisilahendusfondi rahastamise sihttase on vähemalt 1% pangandusliidu tagatud hoiuste kogusummast 2023. aasta lõpuks. Võttes arvesse tagatud hoiuste praegust iga-aastast kasvu, ulatuks see umbes 70 miljardi euron. Eesmärgi täitmiseks koguti 2020. aastal 3066 pangalt iga-aastaseid osamakseid kogusummas 9,2 miljardit eurot. 2020. aasta juuli seisuga oli kogutud ligikaudu 42 miljardit eurot.

Märkus: 2015. aastal kõik pangad iga-aastaseid osamakseid ei teinud. Erinevust korrigeeritakse igal aastal kuni 2023. aastani.

Täielikkuse huvides tuleks märkida, et kavandatav Euroopa stabiilsusmehhanismi aluslepingu reform sisaldab ühtse kriisilahendusfondi kaitsemeetet, mis pakuks krediidiini, mis on sama suur kui ühtse kriisilahendusfondi maht⁵¹.

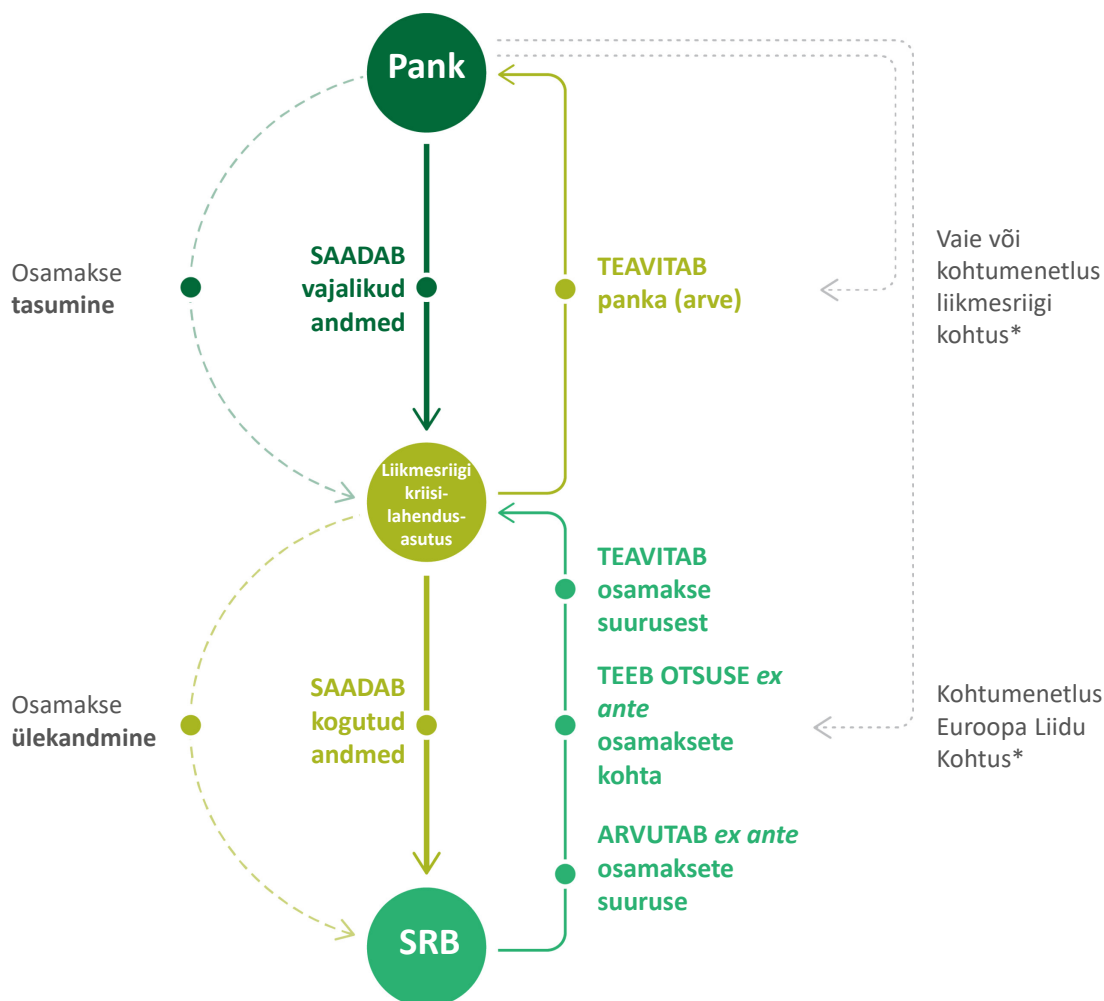
Allikas: SRB.

⁵¹ European Stability Mechanism: Draft guideline on the backstop facility to the SRB for the SRF vastavalt Draft revised text of the treaty establishing the European Stability Mechanism as agreed by the Eurogroup on 14 June 2019.

Ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavate *ex ante* osamaksete kogumise protsess

42 Alates 2016. aastast vastutab SRB osamaksete⁵² arvutamise eest, tehes tihedat koostööd liikmesriikide kriisilahendusametustega. Iga väiksema panga kohta arvutatakse ühtse määraga osamakse ja suuremate pankade puhul riskipõhine osamakse⁵³. Pangad esitavad liikmesriigi kriisilahendusametuste kaudu SRB-le arvutamiseks vajaliku teabe. Seejärel esitab SRB igale kriisilahendusametusele standardvormi, mis sisaldab kogu asjakohast teavet tema pädevusse kuuluva iga panga kohta, sealhulgas *ex ante* osamaksete summa, arvutuse üksikasjad ja panga sisendandmed. SRB arvutuse põhjal koguvad liikmesriikide kriisilahendusametused osamakseid ja kannavad summad üle SRB hallatavasse ühtsesse kriisilahendusfondi⁵⁴ (vt *joonis 4*). Selle arvutus- ja teavitamisprotsessi käigus tuleb täita mitmeid menetluse vorminõudeid.

Joonis 4. *Ex ante* osamaksete kogumise protsess koos õiguskaitsevahenditega

Allikas: Euroopa Kontrollikoda õigusraamistiku põhjal; *vt punkt 45 ja 11. selgitus.

Ühtsesse kriisilahendusfondi tehtud *ex ante* osamaksetega seotud vaidlused

43 Mitu panku on algatanud haldus- või kohtumenetluse nende *ex ante* osamakseid puuduvate otsuste vastu kokku kolmes liikmesriigis⁵⁵ (vt *joonis 4*). Enamik panku esitas sellised hagid asjaomase liikmesriigi kriisilahendusasutuse teatise peale⁵⁶. Sellest tulenevalt oli 31. mai 2020. aasta seisuga liikmesriikide tasandil pooleli 657 haldus- või kohtumenetlust *ex ante* osamaksete kohta. Seda on 32 menetlust rohkem kui 2019. aasta juunis.

44 Kuna osamaksed arvutab ja määrab SRB, on hagejad esitanud Euroopa Liidu Kohtusse ka hagisid SRB otsuste vastu, mis puudutavad 2016–2019. aasta *ex ante* osamakseid (vt *joonis 4*). 15. juuni 2020. aasta seisuga oli pooleli 23 menetlust (2019. aastal 16 menetlust). Neist menetlustest 22 oli pooleli Üldkohtus ja ühes kohtuasjas esitati Üldkohtu otsuse peale apellatsioonkaebus, mille menetlus on Euroopa Kohtus pooleli. SRB 2019. aasta lõpliku raamatupidamise aastaaruande allkirjastamise ajal ei olnud esitatud hagisid SRB 2020. aasta *ex ante* osamaksete otsuste kohta. Ajavahemikus 29. juunist kuni 1. septembrini 2020 esitati aga 19 hagi 2020. aasta *ex ante* osamakse kohta⁵⁷. Seega tuleb neid kohtuasju 2020. aasta raamatupidamisarvestuses arvesse võtta.

45 *Ex ante* osamaksete arvutamise ja kogumise protsessiga seotud jagatud vastutus tekitas mitmeid küsimusi seoses sellega seotud kohtuliku kontrolliga, mida me kirjeldasime eelmise aasta aruandes⁵⁸. 2019. aasta detsembris selgitas Euroopa Kohus oma eelotsuses asjakohase ELi õiguse tõlgendamist (vt *11. selgitus*)⁵⁹. Kohus otsustas,

⁵² Nõukogu rakendusmääruse (EL) 2015/81 artikkel 4.

⁵³ Komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2015/63 artikli 4 lõige 1.

⁵⁴ Osamaksete ühtsesse kriisilahendusfondi ülekandmise ja ühiskasutusse võtmise leping, nõukogu, 14. mai 2014.

⁵⁵ Austria, Saksamaa ja Itaalia.

⁵⁶ Olenevalt osalevate liikmesriikide õigusraamistikust teavitavad nende kriisilahendusasutused panku haldusaktide, otsuste või teatiste kaudu.

⁵⁷ 29. juunil 2020 esitatud kohtuasi T-394/20 oli esimene kohtuasi, mis algatati SRB 2020. aasta *ex ante* osamaksete otsuse vastu.

⁵⁸ Aruanne eelarveaastal 2018 tekkinud tingimuslike kohustuste kohta, mis tulenevad Ühtse Kriisilahendusnõukogu, nõukogu või komisjoni tegevusest määruses sätestatud ülesannete täitmisel, punkt 42.

⁵⁹ Kohtu 3. detsembri 2019. aasta otsus kohtuasjas C-414/18, punkt 36.

et ainult Euroopa Liidu Kohus saab kontrollida ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavaid *ex ante* osamakseid käsitlevate SRB otsuste õiguspärasust, mis tähendab, et liikmesriikide kohtud ei saa neid otsuseid kehtetuks tunnistada. Seega on väga ebatõenäoline, et SRB *ex ante* osamaksete arvutamist või muid sellega seotud küsimusi vaidlustavad liikmesriikide kohtuasjad põhjustaksid SRB majandusressursside vähenemist.

11. selgitus. Euroopa Kohtu 3. detsembri 2019. aasta eelotsuse üldine mõju *ex ante* osamaksete otsustele

Euroopa Kohus kinnitas, et SRB-l on ainuvastutus ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavate *ex ante* osamaksete arvutamise eest ning et liikmesriikide kriisilahendusasutused üksnes toetavad SRB tegevust. Sellest tulenevalt saab ainult Euroopa Liidu Kohus kontrollida SRB selliste otsuste õiguspärasust, mis käsitlevad ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavaid *ex ante* osamakseid. Nii ei saa liikmesriikide kohtud neid otsuseid kehtetuks tunnistada. Lisaks leidis Euroopa Kohus, et ELi kohtutel on selle õiguspärasuse kontrolli raames ainupädevus otsustada, kas liikmesriigi kriisilahendusasutuse vastu võetud aktides, mis valmistavad ette SRB *ex ante* osamaksete otsuseid, on vigu, mis võivad neid SRB otsuseid mõjutada.

Euroopa Kohtu kaalutlustele tuginedes näib, et üksnes liikmesriikide kohtutele esitatud hagid, milles palutakse läbi vaadata ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavate *ex ante* osamaksete arvutamine või liikmesriikide kriisilahendusasutuste selliste ettevalmistavate aktide seaduslikkus, mis eelnevad SRB otsusele *ex ante* osamaksete kohta või on seotud sellest teatamise ja osamaksete kogumisega, ei põhjusta põhimõtteliselt ressursside vähenemist.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda Euroopa Kohtu poolt kohtuasjas C-414/18 3. detsembril 2019. aastal tehtud otsuse põhjal.

Tingimuslikud kohustused, mis tulenevad *ex ante* osamaksetega seotud kohtuasjadest ELi tasandil

46 See, kas kohtuasi nõuab tingimusliku kohustuse avalikustamist, sõltub sellest, kas see tõenäoliselt põhjustab majandusressursside vähenemist (vt punktid **07–08**). Majandusressursside vähenemine võib toimuda raha väljavooluna või tulevaste osamaksete vähendamisenä. SRB avalikustas oma 2019. aasta lõplikus raamatupidamise aastaaruandes tingimuslikke kohustusi summas 186 miljonit eurot (2018. aastal 50 miljonit eurot), mis olid seotud üheksa (2018. aastal seitsme) Üldkohtus poolelioleva kohtuasjaga⁶⁰. Üheksal juhul taotleavad hagejad SRB 2017. ja

⁶⁰ SRB 2019. aasta raamatupidamise aastaaruanne, lk 35.

2018. aasta osamaksetega seotud *ex ante* osamaksete otsuste tühistamist. Seetõttu käsitletakse käesolevas peatükis kõigepealt neid kohtuasju, enne kui käsitletakse 2016. ja 2019. aasta osamaksetega seotud kohtuasju.

47 Üheksa tingimuslike kohustuste juhtumi hindamine on tihedalt seotud Üldkohtu 2019. aasta novembri otsusega (vt [12. selgitus](#)). Kohtuotsuses selgitas Üldkohus mitmeid aspekte, mis on seotud õiguskaitsevahenditega SRB poolt ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavate *ex ante* osamaksete arvutamise puhul üldiselt. Ta kinnitas eelkõige, et pangad saavad vaidlustada SRB *ex ante* osamakseid käsitlevad otsused otse Üldkohtus, kuigi nad ei ole selle otsuse adressaadid. Lisaks tuvastas Üldkohus teatavad vead, mis olid seotud otsustusprotsessi oluliste menetlusnõuetega 2016. aastal, kui SRB alles alustas oma tegevust.

12. selgitus. Üldkohtu 28. novembri 2019. aasta otsuste üldine mõju SRB 2016. aasta *ex ante* osamakseid käsitlevale otsusele

- SRB otsus *ex ante* osamaksete kohta ei ole ettevalmistav, vaid lõppakt, mis allub ELi kohtute kohtulikule kontrollile;
- SRB otsuse adressaadid on liikmesriikide kriisilahendusasutused, kuna nad vastutavad krediitiasutustelt rahaliste osamaksete kogumise eest;
- SRB otsus *ex ante* osamaksete kohta puudutab panku otseselt ja isiklikult, kuna neile viidatakse eraldi nimeliselt selles otsuses, milles määratakse kindlaks ka nende individuaalne osamakse;
- liikmesriikide kriisilahendusasutustel ei ole mingit kaalutlusruumi selles otsuses märgitud individuaalsete osamaksete summade suhtes. Nad ei saa neid summasid muuta ja peavad need asjaomastelt institutsioonidelt sisse nõudma.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda, tuginedes Üldkohtu otsustele kohtuasjas T-365/16, liidetud kohtuasjades T-377/16, T-645/16 ja T-809/16 ning kohtuasjas T-323/16.

48 SRB väidab, et Üldkohtu tuvastatud puudused, mis olid seotud otsustusprotsessi menetluslike elementidega 2016. aastal, kui SRB oli käivitusetapis, on nüüdseks kõrvaldatud. Sellest hoolimata märkis ta, et üheksa eespool nimetatud kohtuasja puhul on endiselt olemas risk, et kohus tuvastab muid menetlusvigu, mis on seotud 2017. ja 2018. aasta *ex ante* osamakseid käsitlevate otsustega. Lisaks, kuna hagejad esitasid õigusvastasuse väiteid, märkis SRB, et on oht, et Üldkohus võib teha otsuse *ex ante* osamaksete arvutamise õigusliku raamistiku kehtivuse kohta. 2020. aasta septembris tühistas Üldkohus SRB *ex ante* osamakseid käsitleva otsuse kolme panga kohta oluliste

menetlusnõuete rikkumise tõttu ning tunnistas delegeeritud määruses 2015/63 kirjeldatud arvutusmeetodi osaliselt ebaseaduslikuks (vt [13. selgitus](#))⁶¹.

13. selgitus. Üldkohtu 23. septembri 2020. aasta otsuste üldine mõju SRB 2017. aasta *ex ante* osamakseid käsitlevale otsusele

Üldkohus tühistas SRB 2017. aasta *ex ante* osamakseid käsitleva otsuse oluliste menetlusnõuete rikkumise tõttu, mis seisnesid autentimise puudumises ja ebapiisavas põhjendamises seoses kolme pangaga, kes taotlesid selle tühistamist. Üldkohus leidis, et SRB põhjendus ei võimalda hagejatel kontrollida, kas nende osamakse summa on õigesti arvutatud, ega otsustada, kas nad peaksid selle summa kohtus vaidlustama. Üldkohus märkis, et kuna hagejate osamaksete arvutamine sõltub veel (ligikaudu) 3500 panga andmetest, on see arvutus olemuslikult läbipaistmatu.

Kontrollikoda märkis oma aruannetes SRB 2017., 2018. ja 2019. aasta raamatupidamise aastaaruannete kohta, et „konfidentsiaalsuse tõttu ei saa SRB avaldada pankade andmeid, mida kasutatakse *ex ante* osamaksete arvutamiseks, mis vähendab läbipaistvust“⁶².

Ühel juhul esitas hageja õigusvastasuse väite. Üldkohus leidis, et asjaolu, et SRB rikkus põhjendamiskohustust seoses riski korrigeerimisega seotud *ex ante* osamakse arvutamise osaga, tuleneb delegeeritud määruses 2015/63 sätestatud metoodikast, mida Üldkohus pidas osaliselt õigusvastaseks. Sellest tulenevalt leidis Üldkohus, et selleks, et SRB saaks vastu võtta uue otsuse, mida ebapiisavad põhjendused ei mõjutaks, on vaja delegeeritud määrust 2015/63 muuta. Sel eesmärgil jättis Üldkohus selles kohtuasjas SRB tühistatud otsuse tagajärjed hageja suhtes kehtima kuue kuu jooksul alates kohtuotsuse lõplikuks muutumise päevast.

SRB või komisjon võivad nende otsuste peale kahe kuu jooksul apellatsioonikaebuse esitada. Kui apellatsioonikaebust ei esitata, on suur oht kaotada muud pooleliolevad *ex ante* osamakseid käsitlevad kohtuasjad oluliste menetlusnõuete sarnaste rikkumiste tõttu. Lisaks peaks komisjon kohandama praegust metoodikat ja SRB peaks võtma vastu uue, 2017. aasta *ex ante* osamakset käsitleva otsuse, mis põhineb sellel kohandatud metoodikal (nende kolme hageja puhul). Selline ümberarvutamine võib kaasa tuua tagasimaksmise või hüvitamise nõude, kui pärast ümberarvutamist on panga poolt tasumisele kuuluvate osamaksete summa väiksem kui 2017. aasta eest tegelikult makstud summa.

Allikas: Euroopa Kontrollikoda, tuginedes Üldkohtu 23. septembri 2020. aasta otsustele kohtuasjades T-411/17, T-414/17 ja T-420/17.

⁶¹ 23. septembri 2020. aasta otsused kohtuasjades T-411/17, T-414/17 ja T-420/17.

⁶² Kontrollikoja aastaaruanne ELi asutuste eelarveaasta 2017 kohta, punkt 2.7.

49 Tühistamise finantstagajärjed sõltuvad osaliselt tühistamise põhjustest. Kuna Üldkohus tühistas SRB 2016. aasta *ex ante* osamakseid käsitlevad otsused kolme panga kohta üksnes menetluslikel põhjustel, jäi arvutus kehtima ja SRB tegi uue otsuse 2016. aasta *ex ante* osamaksete kohta, järgides muudetud menetlust. Lisaks kinnitasid SRB koosseisuvälised juristid, et Üldkohtu otsus 2016 *ex ante* osamaksete kohta piirdub kolme asjaomase pangaga, nii et ülejäänud 2016. aasta osamakseid käsitlevad otsused jäävad kehtima kõigi teiste pankade suhtes. Seega, kuigi tühistamine tõi kaasa hagejate õigusliku nõude SRB vastu, oli see nõue üksnes ajutine, kuna see muutus uue SRB otsusega kehtetuks. Seega ei toimunud ressursside tegelikku vähenemist. Siiski kajastas SRB kohtukulude eraldise, kuna ta peab nende kolme kohtuasja hagejatele hüvitama nende kohtukulud⁶³. Kogueraldis summas 686 400 eurot sisaldab ka hinnangulisi õigusabikuluseid, mis on seotud üheksa eespool nimetatud kohtuasjaga, mis puudutasid 2017. ja 2018. aasta osamakseid, mida hinnati tingimuslikeks kohustusteks (vt punkt 45).

50 2020. aasta mais, juunis ja augustis esitasid kolm panka Üldkohtule hagid tühistada SRB uus otsus 2016. aasta *ex ante* osamaksete kohta. SRB märkis, et auditi ajal ei olnud tal veel võimalik hinnata nende kohtuasjade puhul ressursside vähenemise riski ning seetõttu ei avalikustanud ta tingimuslikke kohustusi. Üldkohus on peatanud menetluse kahe juhtumi puhul kuni otsuste tegemiseni mitmes asjakohases menetluses olevas *ex ante* osamaksega seotud kohtuasjas⁶⁴.

51 Lõpliku raamatupidamise aastaaruande allkirjastamise ajal (vt punkt 04) pidas SRB oma 2019. aasta *ex ante* osamakseid käsitleva otsuse tühistamise riski ebatõenäoliseks, kuna ta parandas oma menetlusi võrreldes eelmiste aastatega, võttes arvesse olemasolevaid kohtuotsuseid. Võttes aga arvesse Üldkohtu hiljutisi otsuseid (vt 13. selgitus) ja asjaolu, et aastatel 2016–2020 kasutati sama arvutusmetoodikat, muutusid kõigi ELi kohtutes pooleliolevate kohtuasjade riskitegurid.

⁶³ Ühtse Kriisilahendusnõukogu eelarveaasta 2019 lõplik raamatupidamise aastaaruanne, lk 30.

⁶⁴ Üldkohus peatas kohtuasja T-336/20 seniks, kuni kohtuasjades T-411/17, T-414/17 ja T-420/17 tehtud otsused muutuvad lõplikuks. Kohtuasi T-339/20 on peatatud, kuni tehakse otsus kohtuasjades T-420/17, T-413/18 ja T-481/19.

52 Kokkuvõttes ei leidnud me ühtegi tõendit, mis oleks vastuolus SRB järelustega, mis põhinesid 2020. aasta juuni keskel toimunud kontode sulgemise ajal olemas olnud teabel. Üldkohtu hiljutistest otsustest (vt [13. selgitus](#)) tulenevalt muutusid aga riskitegurid, mis on seotud SRB *ex ante* osamakseid käsitlevate otsuste vastu algatatud pooleliolevate kohtuasjadega. Seetõttu peab SRB neid muudatusi arvesse võtma.

Tingimuslikud kohustused, mis tulenevad *ex ante* osamaksetega seotud kohtuasjadest liikmesriikide tasandil

53 Et tagada piisavad teadmised oma finantsriskidest, lõi SRB oma sisekontrollisüsteemi osana järelevalveprotsessi liikmesriikide tasandil toimunud kohtuasjadest tulenevate tingimuslike kohustuste üle. SRB palub liikmesriikide kriisilahendusametitel esitada üksikasjalik loetelu *ex ante* osamakseid puudutavatest käimasolevatest menetlustest, sh hagejad ja summad. Lisaks palutakse liikmesriikide kriisilahendusametitel esitada kirjalik kinnitus esitatud teabe kohta ja hinnang *ex ante* osamaksete vaidlustamiseks algatatud menetluste edu tõenäosuse kohta. See teave esitatakse SRB peaarvepidajale.

54 Kriisilahendusametist saadud teabe põhjal on algatatud haldus- ja kohtumenetlusi osamakseid puudutavate otsuste vastu, mille on teinud kolme liikmesriigi kriisilahendusametid. Kahe liikmesriigi kriisilahendusametid leidsid, et mõningate pooleliolevate halduskaebuste ja liikmesriikide kohtutes menetletavate kohtuasjade puhul ei ole praegu võimalik hinnata majandusressursside vähenemise tõenäosust probleemide keerukuse ja uudsuse tõttu. Võttes arvesse uut kohtupraktikat, soovitas kontrollikoda 2019. aastal avalikustada tingimuslikud kohustused kõigi nõuete puhul, millega seonduvat riski ei saa liigitada vähetõenäoliseks⁶⁵. SRB täitis selle soovitusel ning avalikustas nende apellatsioonikaebuste ja kohtuasjadega seotud vaidlustuste summade kogusumma, mis oli tingimusliku kohustusena 1,861 miljardit eurot⁶⁶.

55 See süsteem loodi SRB eelduse alusel, et *ex ante* osamaksetega seotud kohtuasjad liikmesriikide tasandil võivad põhjustada ressursside vähenemist. Edaspidi tuleb SRB finantsaruandluses võtta arvesse Euroopa Kohtu eelotsust *ex ante* osamaksete otsuste kohta riigisiseste menetluste puhul (vt punkt [45](#) ja [11. selgitus](#)).

⁶⁵ Aruanne eelarveaastal 2018 tekkinud tingimuslike kohustuste kohta, mis tulenevad Ühtse Kriisilahendusnõukogu, nõukogu või komisjoni tegevusest määruses sätestatud ülesannete täitmisel, 2. soovitus.

⁶⁶ Ühtse Kriisilahendusnõukogu eelarveaasta 2019 lõplik raamatupidamise aastaaruanne, lk 35.

Kuna ainult ELi kohtud saavad otsustada SRB poolt *ex ante* osamaksete arvutamise õiguspärasuse ja sellega seotud küsimuste üle, ei ole liikmesriikide kohtud pädevad neid otsuseid tühistama. Seetõttu on väga ebatõenäoline, et majandusressursside vähenemine tuleneb *ex ante* osamaksetega seotud juhtumitest liikmesriikide tasandil. Seega ei peaks olema vajadust selliste kohtuasjadega seotud tingimuslikke kohustusi avalikustada. Siiski on soovitatav, et SRB jätkaks ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavate *ex ante* osamaksetega seotud liikmesriikide tasandi kohtuasjade jälgimist ja analüüsimist (vt punktid 56–57) vähemalt teatava ajavahemiku jooksul, võttes arvesse võimalust, et liikmesriikide kohtud võivad esitada eelotsusetaotlusi.

ELi ja liikmesriikide tasandil vaidlustatud *ex ante* osamaksete täiendav avalikustamine

56 Peale *ex ante* osamaksetega seotud tingimuslike kohustuste avalikustas SRB läbipaistvuse suurendamiseks haldus- või kohtumenetlustes vaidlustatud *ex ante* osamaksete kogusummad. 31. detsembri 2019. aasta seisuga oli see summa ligikaudu 4,9 miljardit eurot, millest 2,5 miljardit eurot oli seotud liikmesriikide tasandi kohtuasjadega ja 2,4 miljardit eurot Üldkohtu menetlustega⁶⁷. Sellest ajast alates on liikmesriikide tasandil esitatud veel mitu hagi ja kaebust *ex ante* osamaksete otsuste kohta (vt tabel 4). See avalikustamine annab sidusrühmadele kasulikku taustteavet.

Tabel 4. Ühtsesse kriisilahendusfondi tehtud *ex ante* osamaksetega seotud vaidlustatud summade muutumine riikide tasandil

Osamaksetega seotud aasta	Kohtuasjade arv Mai 2020	Vaidlustatud summad Mai 2020 (miljonites eurodes)	Kohtuasjade arv Mai 2019	Vaidlustatud summad Mai 2019 (miljonites eurodes)
2020	31	669	–	–
2019	136	662	135	646
2018	114	587	114	587
2017	132	578	131	559
2016	240	563	240	563
2015	4	84	5	84
KOKKU	657	3 143	625	2 439

Allikas: Euroopa Kontrollikoda SRB andmete põhjal; summad ümardatud lähima miljonini.

⁶⁷ SRB eelarveaasta 2019 lõplik raamatupidamise aastaaruanne, lk 36.

57 Nagu SRB raamatupidamise aastaaruandes märgitud, on vaidlustatud summadest 315 miljoni euro kohta esitatud hagid nii liikmesriikide kui ka ELi kohtutesse. Kui hagiavaldus on edukas ja see on asjakohane, makstakse vaidlustatud summa või selle osa tagasi vaid üks kord.

Halduskulude osamaksetega seotud tingimuslikud kohustused

58 SRB kogub igal aastal halduskulude osamakseid oma tegevuskulude katmiseks (vt *joonis 1*). Kõik ühtse kriisilahenduskorra määruse kohaldamisalasse kuuluvad 19 osaleva liikmesriigi pangad peavad panustama SRB halduskulude katmisesse. Jaanuaris 2018 jõustus SRB halduskulude osamaksete lõplik süsteem ja nii loodi alaline halduskulude katmise süsteem⁶⁸. Erinevalt ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavatest *ex ante* osamaksetest ei kogu halduskulude osamakseid liikmesriikide kriisilahendusametid, vaid SRB ise. Neid kogutakse pangandusgruppide kaupa, *ex ante* osamakseid aga üksuste kaupa. Seetõttu hõlmavad need erinevat arvu panku.

59 Veebruaris 2020 arvutas SRB eelarveaasta 2020 halduskulude osamaksed, lähtudes 2020. aasta lõpus EKP poolt eelmise eelarveaasta kohta kogutud andmetest. Nende arvutuste põhjal esitas SRB pankadele vastavad teatised osamaksete kohta. Ligikaudu 2370 panka teavitati nende 2020. aasta halduskulude osamaksetest (vt tabel 5). 2020. aasta 26. märtsiks kogutav summa oli 69,1 miljonit eurot. Maksete tegemise tähtaeg oli 26. märts 2020. Olulised finantseerimisasutused maksid neist osamaksetest umbes 95%. Väiksema bilansimahuga majandusüksused said kasu oma tasude osalisest vähendamisest⁶⁹. Kogutud summa oli üldiselt väiksem kui 2019. aastal, kuna SRB eelarveülejätk oli 2018. aastal 50,4 miljonit eurot. Vajaduse korral arvutatakse 2020. aasta osamaksed ümber teabe põhjal, mis käsitleb krediidasutuste ja investeerimisühingute ulatuse või staatuse muutumist järgmise arvutustsükli jooksul.

⁶⁸ Euroopa Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2017/2361.

⁶⁹ Haldustoetus koosneb miinimummakse ja muutuvmakse komponentidest. SRB vähendas miinimummakse komponenti poole võrra oluliste finantseerimisasutuste ja investeerimisühingute ning piiriüleste pankade puhul, kelle koguvarad olid kuni 10 miljardit eurot, ning vähem oluliste krediidasutuste ja investeerimisühingute puhul, kelle koguvarad olid kuni 1 miljardit eurot.

Tabel 5. SRB esitatud arved halduskulude katmise osamaksete kohta

	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Teavitatud pankade arv	2 370	2 660	2729*	2819*	2963*	3060*
Kogutav summa (miljonites eurodes)	69,1	88,8	91,4	83,0	56,7	21,8

Allikas: SRB; summad ümardatud lähima miljonini; * aastate 2015–2018 puhul on pankade arv iga-aastane keskmine, sest nende aastate osamaksete arvutati uuesti 2018. aastal, kui võeti kasutusele lõplik süsteem; halduskulude osamaksete arvutamiseks on 2015. aasta hulka loetud 2014. aasta november ja detsember.

60 Halduskulude osamaksete otsuseid võib edasi kaevata SRB apellatsioonikomisjonis kuue nädala jooksul⁷⁰. Apellatsioonikomisjoni otsuseid saab vaidlustada Üldkohtus. Pangad ei esitanud halduskulude osamaksete teadete vastu apellatsioonkaebusi ei 2019. ega ka 2020. aastal. Seega ei avalikustanud SRB halduskulude osamaksetest tulenevaid tingimuslikke kohustusi. Apellatsioonkaebuste ja kohtuvaidluste puudumine näitab arvutuste sobivust.

Muud kohtumenetlused ja lisateave

61 2020. aasta mais teavitati SRBd kahest Üldkohtule esitatud hagit, mis puudutasid personaliküsimusi⁷¹. Kuna hagid esitati alles 10. juulil 2020, ei avaldanud SRB nendega seotud tingimuslikke kohustusi ega teavet oma 2019. aasta raamatupidamise aastaaruandes⁷².

62 Teatavad SRB otsused, näiteks otsused halduskulude osamaksete ja dokumentidele juurdepääsu kohta, võib edasi kaevata SRB apellatsioonikomisjoni⁷³. 2019. ja 2020. aastal esitati SRB apellatsioonikomisjonile mitu uut kaebust. Need juhtumid puudutasid siiski ainult juurdepääsu dokumentidele, seega tingimuslikke kohustusi ei tohiks tekkida.

⁷⁰ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 85 lõige 3.

⁷¹ Kohtuasjad T-270/20 ja T-271/20.

⁷² Ühtse Kriisilahendusnõukogu eelarveaasta 2019 lõplik raamatupidamise aastaaruanne, lk 37.

⁷³ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikkel 85.

63 SRB näitas, et ta on kehtestanud piisavad sisekontrollimehhanismid, mis tagavad ülevaate asjaomastest kohtuvaidlustest ELi kohtutes ja liikmesriigi asutustes. Kuid liikmesriikide tasandil toimunud menetluste laadist tulenevalt sõltub SRB suurel määral asjaomaste liikmesriikide kriisilahendusametustega tehtavast koostööst. Tuginedes kättesaadavale ülevaatele ja meie eelmisele soovitusel, teeb SRB õigustalituse asutusesisest riskihindamist kohtuvaidluste kategooriate kaupa ELi tasandil ja esitab selle peaarvepidajale. SRB juhatusel antakse arengutest korrapäraselt aru.

64 Kõik SRB ja liikmesriikide kriisilahendusametuste vastu algatatud kohtumenetlused eeldavad neilt finants- ja inimressursse. Kulud kannavad need kriisilahendusametused otse, seega ka kõik pangad oma halduskulude katmise osamaksete kaudu. SRB maksis 2019. aastal 2,2 miljonit eurot asutusevälistele õigusteenustele, mis on seotud järgnevate aastate kohtumenetlustega (2018. aastal oli see summa 5,9 miljonit eurot). 2019. aasta lõpus tegeles SRB õigustalituses kohtuvaidlustega viis täistööajale taandatud töötajat, võrreldes seitsme täistööajale taandatud töötajaga 2018. aastal. 24. septembri 2020. aasta seisuga oli see arv suurenenud üheksa täistööajale taandatud töötajani ja kahe ajutise töötajani. Lisaks toetavad vaidluste rühma korrapäraselt SRB õigustalituse alla kuuluvad SRB õigusnõustamise rühma töötajad.

II osa. Komisjoni tingimuslikud kohustused

65 Komisjon kinnitas, et 31. detsembri 2019. aasta seisuga ei olnud tal ühtse kriisilahenduskorra määruses sätestatud ülesannetest tulenevaid tingimuslikke kohustusi.

66 ELi kohtupraktikas⁷⁴ lubatakse delegeerida ELi asutustele, nagu SRB, vaid täitevvolitusi ja piiratakse seega kaalutusõiguse delegeerimist. Seetõttu jõustub kriisilahenduskeem alles siis, kui selle kinnitab komisjon, nagu on ette nähtud ühtse kriisilahenduskorra määruses. Komisjon võib vaidlustada kavandatud kriisilahenduskeemi mis tahes aspekte, mis on seotud kaalutusõigusega. Kui komisjon on kriisilahenduskeemile vastu avaliku huvi kriteeriumi tõttu või nõuab olulist

⁷⁴ Meroni doktriin, mis kehtestati kohtuasjades H-9/56 ja H-10/56, Meroni & Co., Industrie Metallurgiche vs. Ülemamet, [1957–1958] EKL 133, ja kohtuasi C-270/12, Ühendkuningriik vs. Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu, [ECLI:EU:C:2014:18].

muudatust ühtse kriisilahendusfondi kasutamises, peab ta esitama sellekohased muudatusettepanekud nõukogule⁷⁵.

67 Komisjon kinnitas 7. juunil 2017. aastal SRB vastuvõetud esimese kriisilahenduskeemi⁷⁶. Skeemi kohta on 2020. aasta juuni seisuga Üldkohtus komisjoni vastu pooleli 26 kohtumenetlust⁷⁷. Kõik 26 hagejat esitasid hagi komisjoni otsuse tühistamiseks, kuid viis hagejat esitasid ka kahju hüvitamise hagi. Need kohtuasjad on veel pooleli ja Üldkohus ei ole nende kohta otsust veel langetanud. Kuna BPE kriisilahendus ei hõlmanud avaliku sektori finantstoetust ega ühtse kriisilahendusfondi kasutamist (vt punkt 02), ei viinud komisjon läbi riigiabi ega fondiabi hindamist.

68 Nagu 2018. aasta raamatupidamise aastaaruande puhul, otsustas komisjon oma raamatupidamisliku hindamise põhjal ka nüüd nende kohtuasjade kohta tingimuslikke kohustusi mitte avaldada. Sellist raamatupidamislikku hindamist põhjendatakse näiteks asjaoluga, et olemasoleva teabe põhjal ei ole ükski hageja piisavalt tõendanud komisjoni lepinguvälist vastutust. Täpsemalt sedastas komisjon, et puudub üksikisikute õigusi käsitleva õigussätte piisavalt oluline rikkumine (vrd punkt 17). Seepärast leiab komisjon, et tema kinnitavast otsusest põhjustatud ressursside vähenemine on vähetõenäoline. Lisaks teatas komisjon, et ükski hageja ei ole pidanud kahju kandma, arvestades, et kriisilahenduse alternatiiv oleks olnud riigisisene maksejõuetusmenetlus. Kõigile aktsionäridele ja võlausaldajatele, keda oleks maksejõuetusmenetluse puhul paremini koheldud, makstakse ühtsest kriisilahendusfondist hüvitist võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõttele vastava menetluse raames (vt punktid 37–40). Seetõttu märkis komisjon oma ulatuslikule kogemusele tuginedes, et finantsrisk on nendel juhtudel komisjoni jaoks vähetõenäoline.

69 Oma valimi läbivaatamise põhjal leidsime, et teatavad hagejad väitsid, et liidu lepinguväliseks vastutuseks vajalikud tingimused on täidetud. Juhime tähelepanu sellele, et praeguses etapis on keeruline teha prognoose, võttes arvesse asjaolu, et kriisilahenduse õigusraamistik on suhteliselt uus ja loob keeruka, spetsiifilise ja uudse õigussüsteemi. Samas ei leidnud me komisjoni hinnangule vastukäivaid tõendeid.

⁷⁵ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 18 lõige 7.

⁷⁶ Banco Popular Español, S. A. (BPE) kriisilahenduskeemi kinnitamine.

⁷⁷ Ainult ühe puhul 26 kohtuasjast on komisjon ainus kostja.

70 Peale BPE kriisilahendusega seotud kohtuasjade esitati komisjoni vastu kohtusse kaks hagi⁷⁸ milles taotleti *ex ante* osamakseid käsitlevate otsuste tühistamist ja kahju hüvitamist. Mõlemal juhul on kostjaks komisjon koos SRBga. Kuigi SRB-l võib olla kohustus maksta taotlejatele hüvitist juhul, kui ta *ex ante* osamakseid käsitlev otsus tühistatakse, piirduks komisjoni risk hageja kohtukulude hüvitamisega. Kuigi SRB on avalikustanud tingimusliku kohustuse seoses ühega kahest juhtumist, on komisjon seisukohal, et talle ei saa omistada mingit ebaseaduslikku tegevust ja seega ei avalikustanud ta ühtegi tingimuslikku kohustust. Üldkohus on mõlemad kohtuasjad peatanud, kuni 23. septembri 2020. aasta otsused kolmes 2017. aasta *ex ante* osamaksete kohtuasjas (vt [13. selgitus](#)) muutuvad lõplikuks.

III osa. Nõukogu tingimuslikud kohustused

71 Saime nõukogu peaarvepidajalt esitiskirja, milles sedastati, et 31. detsembri 2019. aasta seisuga ei olnud nõukogul ühtegi ühtse kriisilahenduskorra määruses sätestatud ülesannete täitmisest tulenevat tingimuslikku kohustust.

72 SRB kavandatud kriisilahenduskeemi komisjonipoolse hindamise põhjal võib komisjon kriisilahenduskeemile vastu seista. Kui vastuseis on seotud avaliku huvi kriteeriumiga või nõuab olulist muudatust ühtse kriisilahendusefondi kasutamises, peab komisjon esitama sellekohased muudatusettepanekud nõukogule (vt punkt [66](#)).

73 Seni ei ole nõukogu osalenud ühegi kriisilahendusotsuse tegemisel. 2017. aasta lõpu seisuga oli nõukogu aga ühes BPEga seotud kohtuasjas kostja. Kohtuasja nõukogu vastu suunatud osa kuulutati 2018. aastal vastuvõetamatuks⁷⁹. Seega ei tekkinud nõukogul tingimuslikke kohustusi.

⁷⁸ Kohtuasjad T-386/18 ja T-400/19.

⁷⁹ Üldkohtu (kaheksas koda) 14. juuni 2018. aasta määrus *Cambra Abaurrea vs. parlament jt* (kohtuasi T-553/17).

Järeldused ja soovitused

74 Märgime, et praeguses etapis SRB ja komisjoni vastu tehtud kriisilahendusotsuste ja kriisilahendusest loobumise otsustega seotud kohtumenetluste tulemuse prognoosimist raskendab asjaolu, et kriisilahenduse õigusraamistik on suhteliselt uus ning loob keeruka, spetsiifilise ja uudse õigussüsteemi. Seejuures ei leidnud me SRB ja komisjoni hinnangule vastukäivaid tõendeid tingimuslike kohustuste kohta, mis tulenevad ühtse kriisilahenduskorra määruses sätestatud ülesannete täitmisest (vt punktid **25** ja **36**). Seega nende juhtumitega seoses tingimuslike kohustusi ei avalikustata.

75 SRB on parandanud ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavate *ex ante* osamaksetega seotud tingimuslike kohustuste raamatupidamislikku esitamist. 2019. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta avalikustas SRB tingimuslikud kohustused summas 186 miljonit eurot seoses ELi kohtutes pooleli olevate kohtuasjadega, mis puudutasid 2017. ja 2018. aasta osamakseid (vt punkt **45**). Avalikustamine oli konservatiivne otsus, seda enam, et Üldkohus tühistas 2020. aasta septembris SRB otsused kolme panga 2017. aasta *ex ante* osamaksete kohta autentimise puudumise ja ebapiisava põhjendamise tõttu, ühel juhul põhines otsus osaliselt ebaseaduslikul raamistikul (vt **13. selgitus**). Kui apellatsioonkaebust ei rahuldata, on suur oht, et tühistatakse kõik *ex ante* osamaksete otsused, mida käsitletakse pooleliolevates kohtuasjades. Seetõttu peab SRB kõiki arengusuundumusi arvesse võttes oma 2020. aasta raamatupidamisarvestuses ümber hindama kõik pooleliolevad kohtuasjad, mis on seotud *ex ante* osamaksetega.

76 Samuti parandas SRB tingimuslike kohustuste esitusviisi, mis on seotud *ex ante* osamakseid käsitlevate liikmesriikide tasandi kohtumenetlustega. Kaks kolmest liikmesriigi kriisilahendusasutusest, kes selle menetlusega tegelevad, väitsid, et neil ei ole võimalik hinnata pooleliolevate kohtuasjadega seotud riski. Kooskõlas meie 2019. aasta soovitusega avalikustas SRB vastavad summad tingimuslike kohustustena kogusummas 1,861 miljardit eurot, kuna ressursside vähenemist ei saa ilma kahtluseta välistada (vt punkt **54**). Võttes arvesse Euroopa Kohtu hiljutist eelotsust (vt **11. selgitus**), ei ole liikmesriikide kohtud siiski pädevad vaatama läbi SRB otsuseid ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavate *ex ante* osamaksete kohta. Seetõttu on väga ebatõenäoline, et ainuüksi liikmesriikide tasandi menetlustes vaidlustatud *ex ante* osamakseid käsitlevad otsused põhjustaksid SRB jaoks majandusressursside vähenemist. Seetõttu ei tohiks nad nõuda tingimuslike kohustustega seotud teabe avalikustamist.

77 SRB-le on teatatud uutest ELi kohtutes menetletavatest kohtuasjadest seoses järgmisega:

- o SRB otsus mitte maksta BPE aktsionäridele ja võlausaldajatele hüvitist võlausaldajate võrdse kohtlemise põhimõtte alusel (vt punkt 40);
- o SRB uus otsus 2016. aasta *ex ante* osamaksete kohta ühtsesse kriisilahendusfondi (vt punkt 50);
- o SRB otsus 2020. aasta *ex ante* osamaksete kohta ühtsesse kriisilahendusfondi (vt punkt 44) ning
- o kaks personaliküsimustega seotud juhtumit (vt punkt 61).

Kuna need hagid esitati mõni nädal pärast SRB lõpliku raamatupidamise aastaaruande allkirjastamist ja nende puhul on vaja taotlust põhjalikult hinnata, teatas SRB õigustalitus, et seotud riski hindamine on pooleli. Seega ei hinnatud seotud riski 2019. aasta raamatupidamise aastaaruande jaoks õigel ajal. Seega tuleb neid kohtuasju arvesse võtta SRB 2020. aasta raamatupidamise aastaaruandes.

1. soovitus. Hiljutised kohtuotsused ja kohtuvaidlused

Võttes arvesse Euroopa Kohtu ja Üldkohtu hiljutisi otsuseid ja edasisi arenguid, peaks SRB uuesti hindama riski kõigi pooleliolevate menetluste puhul, mis on seotud tema otsustega ühtsesse kriisilahendusfondi tehtavate *ex ante* osamaksete kohta, ning hindama kõiki uusi kohtumenetlusi.

Tähtaeg: SRB 2020. aasta raamatupidamise aastaaruande esitamine

78 Tagamaks, et raamatupidamise aastaaruanne annab õige ja õiglase ülevaate, peab peaarvepidaja hankima kogu asjakohase teabe. SRB 2019. aasta raamatupidamise aastaaruande koostamiseks esitas SRB õigustalitus SRB peaarvepidajale pooleliolevate kohtuvaidluste riskihindamise kategooriate kaupa (vt punkt 63). Erinevalt 2018. aasta raamatupidamise aastaaruandest sisaldas riskihindamine ka mõningaid selle aluseks olevaid põhjendusi. Lisaks sai peaarvepidaja liikmesriikide kriisilahendusametustelt põhjalikku teavet *ex ante* osamakseid puudutavate liikmesriikide tasandi menetluste kohta (vt punkt 53), kuid mitte BPE kriisilahendust puudutavate liikmesriikide tasandi menetluste kohta (vt punkt 31).

2. soovitus. Peaarvepidajale esitatav teave

SRB peaks oma lõplikus raamatupidamise aastaaruandes kaaluma kõiki õiguslikke küsimusi, et tagada õige ja õiglane ülevaade. See hõlmab igasugust teavet, mis võib põhjustada majandusressursside vähenemist, nagu nt liikmesriikide tasandi menetlused kinnitatud kriisilahenduskeemide rakendusotsuste vastu.

Tähtaeg: SRB 2020. aasta raamatupidamise aastaaruande esitamine

IV auditikoda, mida juhib kontrollikoja liige Alex BRENNINKMEIJER, võttis käesoleva aruande vastu Luxembourgis 10. novembril 2020.

Kontrollikoja nimel

president

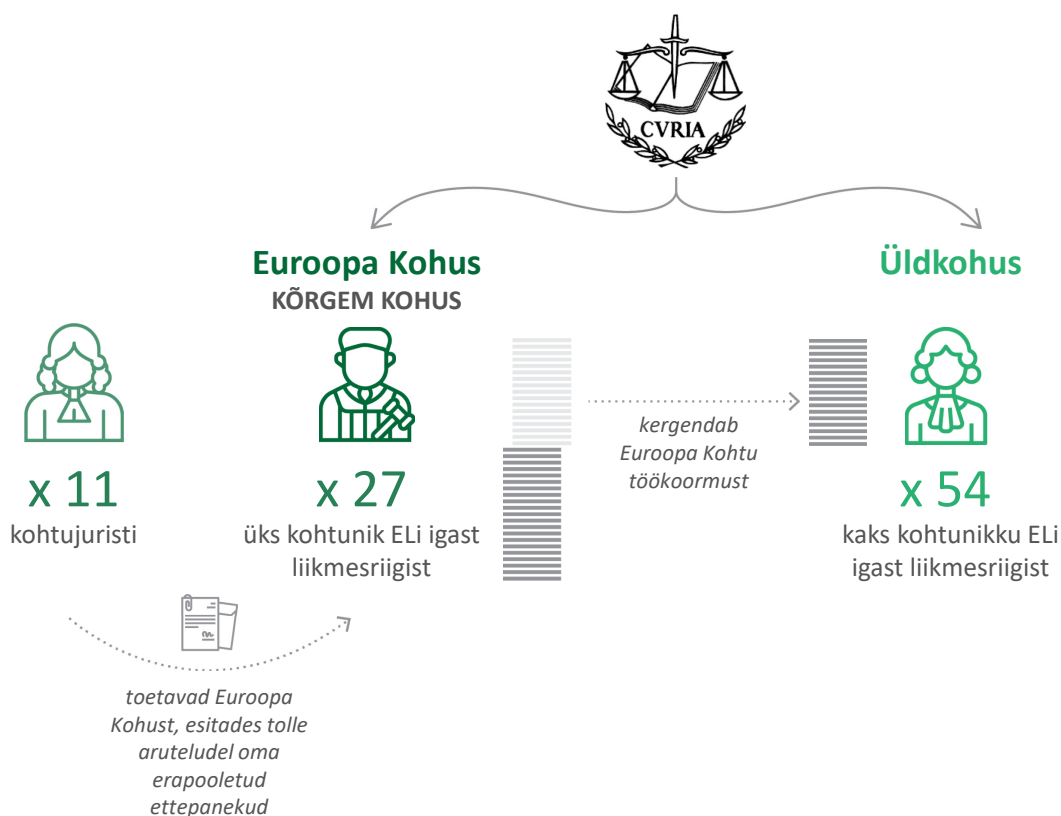
Klaus-Heiner Lehne

Lisad

I lisa. Euroopa Liidu Kohus ja kättesaadavad õiguskaitsevahendid ELi institutsioonide, organite ja asutuste otsuste vastu

01 Euroopa Liidu Kohus (vt *joonis 1*) koosneb kahest kohtust: Euroopa Kohtust ja Üldkohtust. Euroopa Kohtus määratakse kohtujuristidele kohtuasjad ja nad esitavad oma ettepanekud, et toetada Euroopa Kohut selle aruteludes. Üldkohus loodi selleks, et leevendada Euroopa Kohtu töökoormust. Üldkohus arutab peamiselt asju, mille üksikisikud ja ettevõtjad on esitanud neid otseselt puudutavate ELi seadusandlike aktide ja üldkohaldatavate aktide peale, ning asju, mille raames nõutakse ELi institutsioonide, organite või asutuste tekitatud kahju hüvitamist. Üldkohtu otsuse võib kahe kuu jooksul edasi kaevata Euroopa Kohtusse, kuid ainult õigusküsimustes.

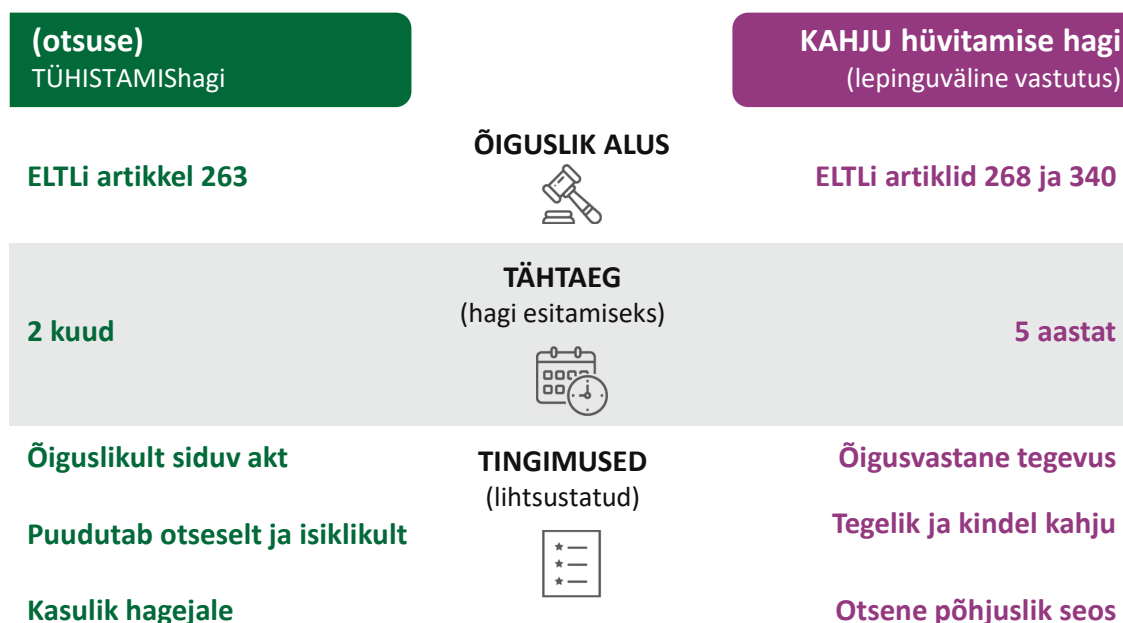
Joonis 1. Euroopa Liidu Kohtu koosseis

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

02 Füüsilistel ja juriidilistel isikutel on võimalik kasutada ELi institutsioonide, organite ja asutuste otsuste vastu eri õiguskaitsevahendeid (vt [joonis 2](#)). Üks võimalus on esitada tühistamishagi sellise õiguslikult siduva otsuse peale, mis on kas isikule adresseeritud või puudutab teda otseselt ja isiklikult. ELi või mõne selle organi otsuse tühistamiseks peab hageja esitama hagiavalduse kahe kuu jooksul pärast asjakohase otsuse avaldamist⁸⁰.

Joonis 2. Võimalikud õiguskaitsevahendid ELi institutsioonide, organite ja asutuste otsuste vaidlustamiseks

Allikas: Euroopa Kontrollikoda ELLi ja kohtupraktika põhjal.

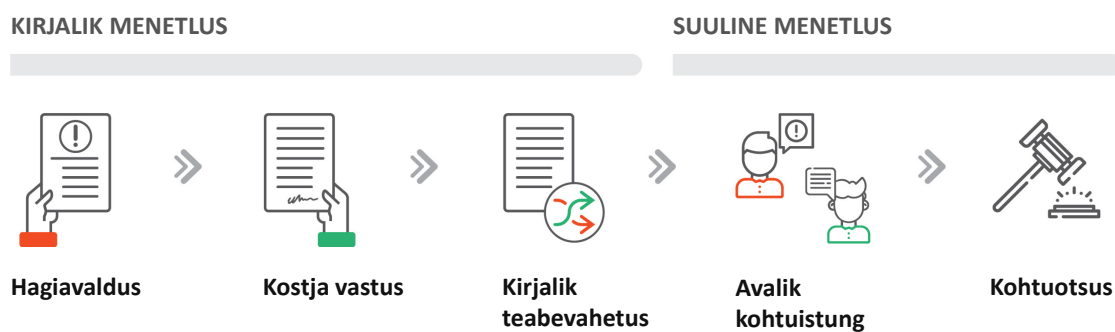
03 Teine vahend on kahju hüvitamise hagi, mis hõlmab väidet, et liidul on lepinguväline vastutus. Väidetava lepinguvälise vastutusega⁸¹ seotud kahjunõudeid võib ELi vastu esitada viie aasta jooksul. Et kahju hüvitamise hagi oleks edukas, peab hageja tõendama, et institutsioon on toime pannud üksikisikutele õigusi andva õigusnormi piisavalt raske rikkumise, tõendama hagejale tegelikult tekkinud kahju ning otsese põhjusliku seose õigusvastase akti ja kahju vahel.

⁸⁰ ELi toimimise lepingu artiklis 263 on määratletud ajakava kahe kuu jooksul meetme avaldamisest või selle teatavakstegemisest hagejale või nende puudumise korral kahe kuu jooksul pärast päeva, millal hageja sellest teada sai.

⁸¹ Ühtse kriisilahenduskorra määruse artikli 87 lõige 5 ja Euroopa Kohtu põhikirja artikkel 46.

04 Iga kohtumenetlus algab sellega, et hageja esitab hagiavalduse, milles on esitatud hageja väited, neid toetavad argumendid ja nõue. Kostja peab esitama kirjaliku vastuse kahe kuu jooksul⁸². Tavaliselt võib hageja seejärel vastata kostja vastusele repliigiga ja kostja jällegi vasturepliigiga. Pooled, kes suudavad tõendada huvi olemasolu kohtuasja tulemuse vastu, võivad menetlusse astuda, esitades menetlusse astuja seisukohad ühe poole nõuete toetuseks. Lisaks võivad ELi kohtud esitada pooltele konkreetseid küsimusi, millele viimased on kohustatud vastama. Selle kirjaliku menetluse lõpus võivad ELi kohtud korraldada avaliku kohtuistungil (vt [joonis 3](#)). Kohtuotsuse võib edasi kaevata kahe kuu ja kümne päeva jooksul alates sellest, kui otsus pooltele teatavaks tehti⁸³. Kui neid ei kaevata edasi, muutuvad need pärast seda perioodi lõplikuks.

Joonis 3. Tavapärane kohtumenetlus Euroopa Liidu Kohtus

Allikas: Euroopa Kontrollikoda.

⁸² Üldkohtu kodukorra (ELT L 105, 23.4.2015, lk 1) artikli 81 põhjal võib erandlike asjaolude esinemisel seda tähtaega kostja põhjendatud taotluse korral pikendada. Seda juhtus enamikus BPE kriisilahendust puudutavates kohtuasjades.

⁸³ Euroopa Kohtu põhikirja artikkel 56.

II lisa. Eelmise aasta soovitude põhjal võetud meetmed

Avaldamisaasta	Soovitus	Praegune olukord	Üksikasjad
2019	Kohtumenetlustest põhjustatud majandusressursside vähenemise tõenäosuse hindamisel peaks SRB tuginema iga üksikjuhtumi puhul asjakohastele põhjendustele ja toetavatele argumentidele.	Lõpetatud	SRB on hinnanud riske juhtumite kategooriate kaupa, sh oma järelduste teatavaid põhjuseid.
2019	Kui ressursside vähenemise tõenäosust ei ole <i>ex ante</i> osamaksete suhtes algatatud kohtumenetluste tõttu võimalik hinnata, siis ei saa ressursside vähenemist välistada ja tingimuslik kohustus tuleks avalikustada. Selle soovituse puhul tuleb arvesse võtta pooleliolevate kohtumenetluste edasist arengut.	Lõpetatud	SRB on avalikustanud liikmesriikide tasandi vaidlustatud <i>ex ante</i> osamaksed tingimuslike kohustustena juhul, kui asjaomane liikmesriigi kriisilahendusamet ei osanud neid hinnata.

Akronüümid ja lühendid

Akronüüm või lühend	Selgitus
BPE	Banco Popular Español S.A.
ELTL	Euroopa Liidu toimimise leping
FROB	Fondo de Reestructuración Ordenada Bancaria (Hispaania kriisilahendusasutus)
KLA	kriisilahendusasutus
SRB	Ühtne Kriisilahendusnõukogu
SRF	Ühtne kriisilahendusfond
SRM	Ühtne kriisilahenduskord
Ühtse kriisilahenduskorra määrus	Euroopa Parlamendi 15. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 806/2014, millega kehtestatakse ühtsed eeskirjad ja ühtne menetlus krediitiasutuste ja teatavate investeerimisühingute kriisilahenduseks ühtse kriisilahenduskorra ja ühtse kriisilahendusfondi raames ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1093/2010 (ELT L 225, 30.7.2014, lk 1)

Kriisilahendusnõukogu vastus

Kriisilahendusnõukogu võtab aruande teadmiseks ja tänab kontrollikoda hea koostöö eest auditi ajal.

1. soovitus. Kriisilahendusnõukogu nõustub kontrollikoja 1. soovitusega.

2. soovitus. Kriisilahendusnõukogu nõustub kontrollikoja 2. soovitusega.

Komisjoni vastus

määruse (EL) nr 806/2014 artikli 92 lõike 4 kohasele Euroopa Kontrollikoja aruandele tingimuslike kohustuste (kas Ühtsele Kriisilahendusnõukogule, nõukogule, komisjonile või teistele) kohta, mis tekkisid Ühtse Kriisilahendusnõukogu, nõukogu ja komisjoni poolt kõnealuse määruse kohaste ülesannete täitmisel 2019. eelarveaastal

„Komisjon võtab Euroopa Kontrollikoja aruande teadmiseks.“

Nõukogu vastus

Nõukogu võttis Euroopa Kontrollikoja aruande teadmiseks.

Auditirühm

Määruse (EL) nr 806/2014 (millega luuakse ühtne kriisilahenduskord) artikli 92 lõike 4 kohaselt esitab kontrollikoda igal aastal aruande tingimuslike kohustuste kohta, mis tulenevad Ühtse Kriisilahendusnõukogu, komisjoni ja nõukogu kõnealuse määruse kohaste ülesannete täitmisest.

Kõnealuse aruande koostas turgude reguleerimise ja konkurentsivõimelise majanduse valdkondade auditeerimise eest vastutav IV auditikoda, mille eesistuja on kontrollikoja liige Alex Brenninkmeijer. Auditit juhtis kontrollikoja liige Rimantas Šadžius, keda toetasid kabinetiülem Mindaugas Pakstys, direktor Joanna Metaxopoulou, valdkonnajuht Paul Stafford, auditijuht Matthias Blaas, audiitorid Carlos Soler Ruiz ja Nadiya Sultan ning õigusnõustaja Andreea-Maria Feipel-Cosciug.

Rimantas Šadžius

Mindaugas Pakstys

Joanna Metaxopoulou

Paul Stafford

Matthias Blaas

Carlos Soler Ruiz

Nadiya Sultan

Andreea-Maria Feipel-Cosciug

AUTORIÕIGUS

© Euroopa Liit, 2020.

Euroopa Kontrollikoja taaskasutamispoliitikat rakendatakse [Euroopa Kontrollikoja otsusega nr 6–2019](#) avatud andmete poliitika ja dokumentide taaskasutamise kohta.

Kui ei ole märgitud teisiti (nt eraldiseisvates autoriõiguse märgetes), on ELile kuuluv kontrollikoja sisu litsentsitud vastavalt [litsentsile Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). See tähendab, et taaskasutamine on lubatud, kui autoriõigustele on viidatud ja muudatused on ära märgitud. Taaskasutaja ei tohi moonutada dokumentide algset tähendust ega sõnumit. Kontrollikoda ei vastuta taaskasutamise tagajärgede eest.

Kui konkreetsetes sisus, näiteks kontrollikoja töötajatest tehtud fotodel, on kujutatud tuvastatavaid eraisikuid, või kui see sisaldab kolmandate isikute teoseid, tuleb teil taotleda täiendavaid õigusi. Kui luba on saadud, tühistab see eespool nimetatud üldloa ja osutab selgelt mis tahes kasutuspiirangutele.

On võimalik, et ELile mittekuuluva sisu kasutamiseks või taasesitamiseks peate küsima luba otse autoriõiguse omajatelt.

Tööstusomandi õigustega hõlmatud tarkvara või dokumendid, nagu patendid, kaubamärgid, registreeritud disainilahendused, logod ja nimed, ei kuulu kontrollikoja taaskasutamispoliitika alla ega ole teile litsentsitud.

Domeeni europa.eu alla koondatud Euroopa Liidu institutsioonide veebisaitidel leidub linke, mis viivad muudele veebisaitidele. Kontrollikoda ei vastuta nende sisu eest ja soovib teil seetõttu tutvuda nende veebisaitide isikuandmete ja autoriõiguse kaitse põhimõtetega.

Euroopa Kontrollikoja logo kasutamine

Euroopa Kontrollikoja logo ei tohi kasutada ilma kontrollikoja eelneva nõusolekuta.